

Právní a finanční gramotnost

Komu patří peníze, které
máte na účtech v bankách?

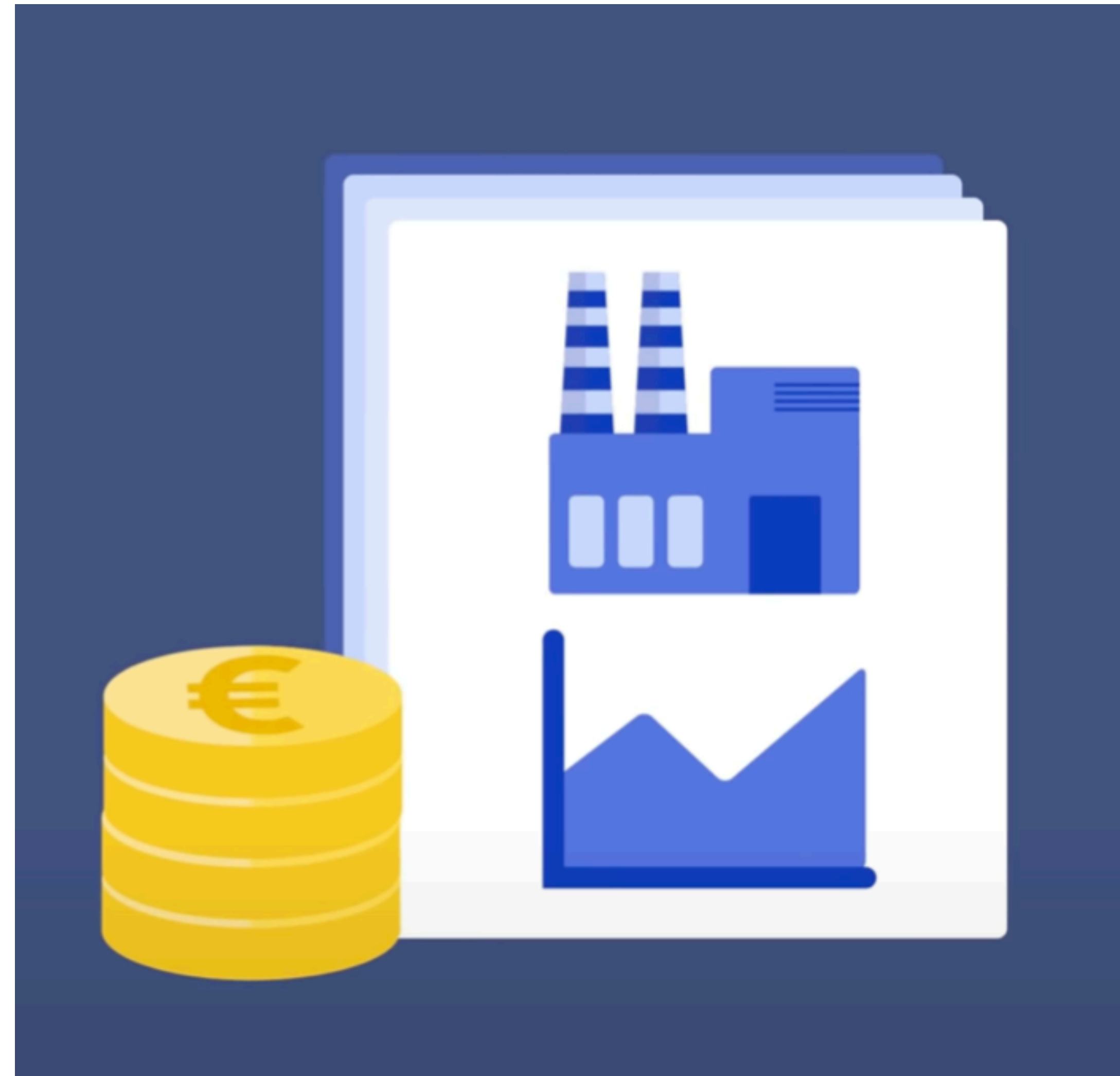
Jak můžete zbohatnout?

Jak můžete zbohatnout?

Testament

Jak můžete zbohatnout?

Dělají peníze šťastnějšími?

Dělají peníze šťastnějšími?

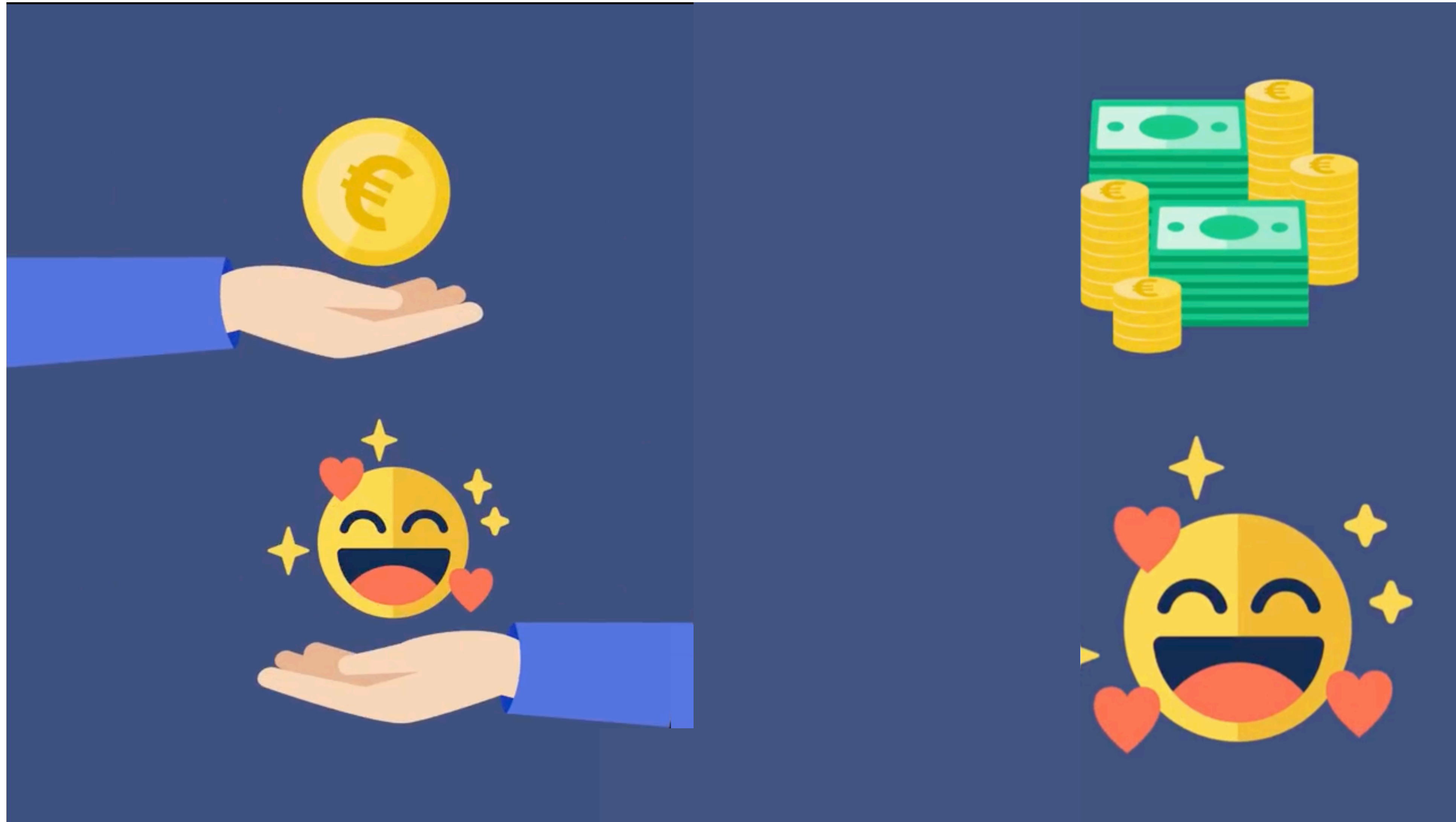
Money alone does not make you happy. You also need shares, gold and real estate.

Danny Kaye

m²

Můžeme si štěstí koupit?

Studie

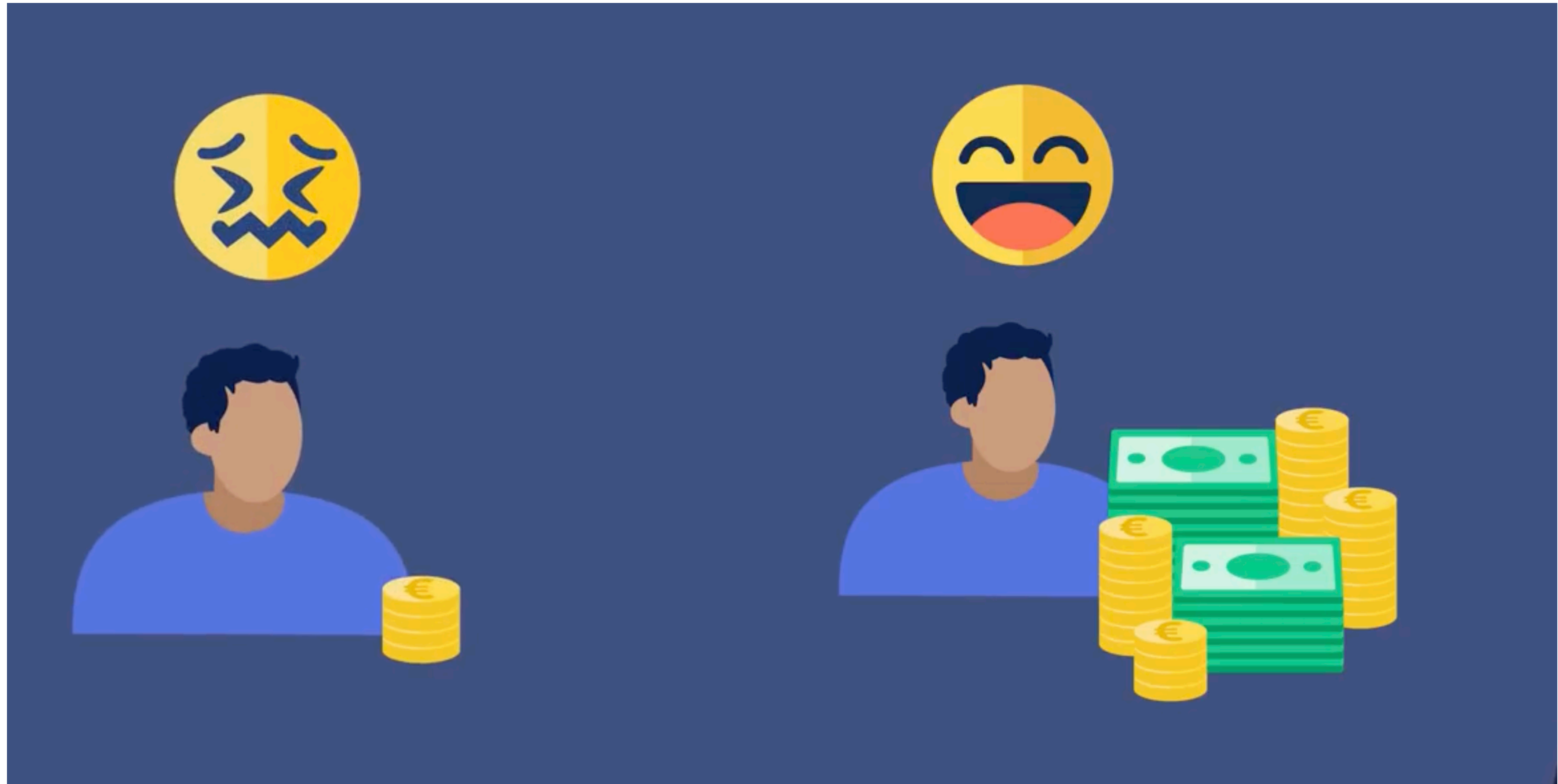
**Když vás peníze nedělají
šťastnými, pravděpodobně je
neutrácíte správně**

Elizabeth Dunn, Daniel Gilbert
Timothy Wilson

**If money doesn't make you
happy, then you probably
aren't spending it right**

Elizabeth Dunn, Daniel Gilbert
Timothy Wilson

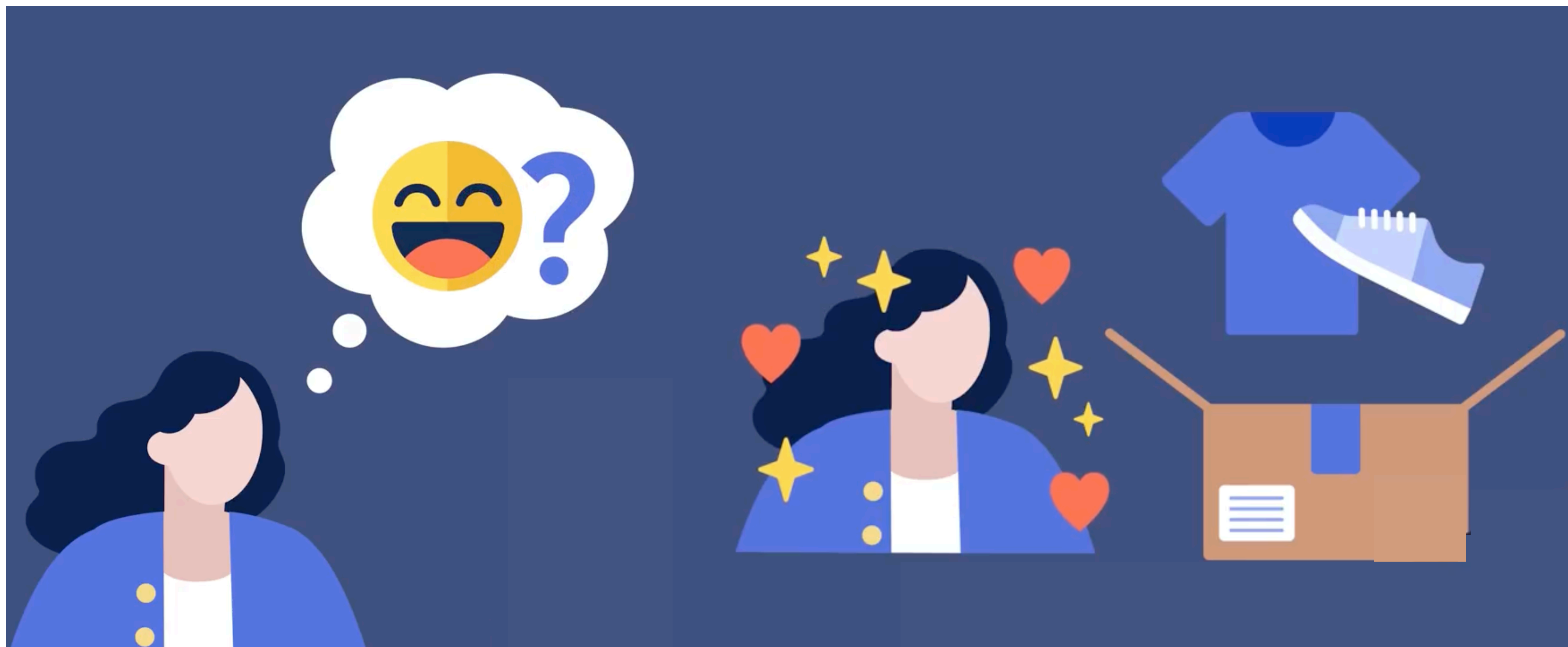
Existenční minimum

Souvislost mezi štěstím a penězi

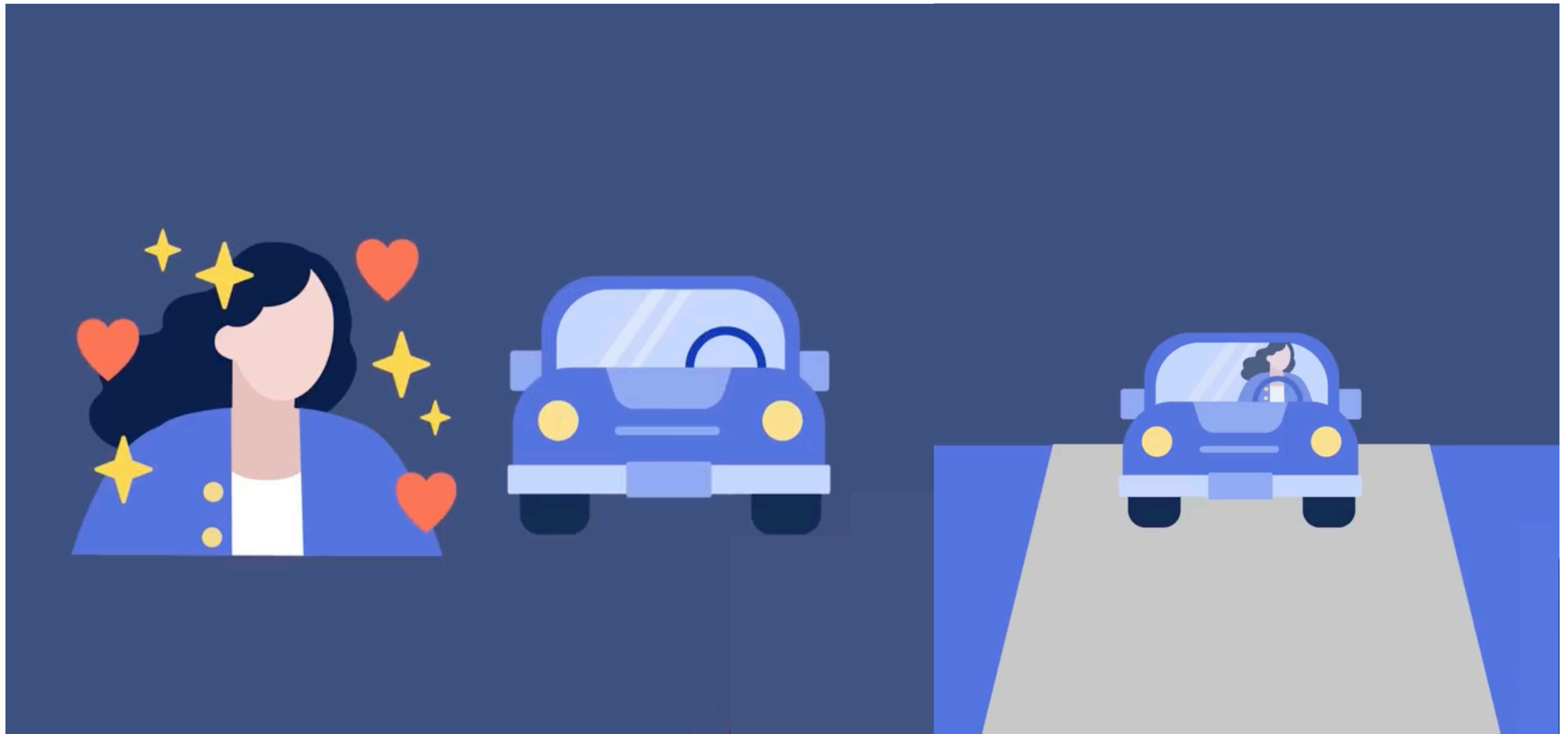
Co nás dělá šťastnými?

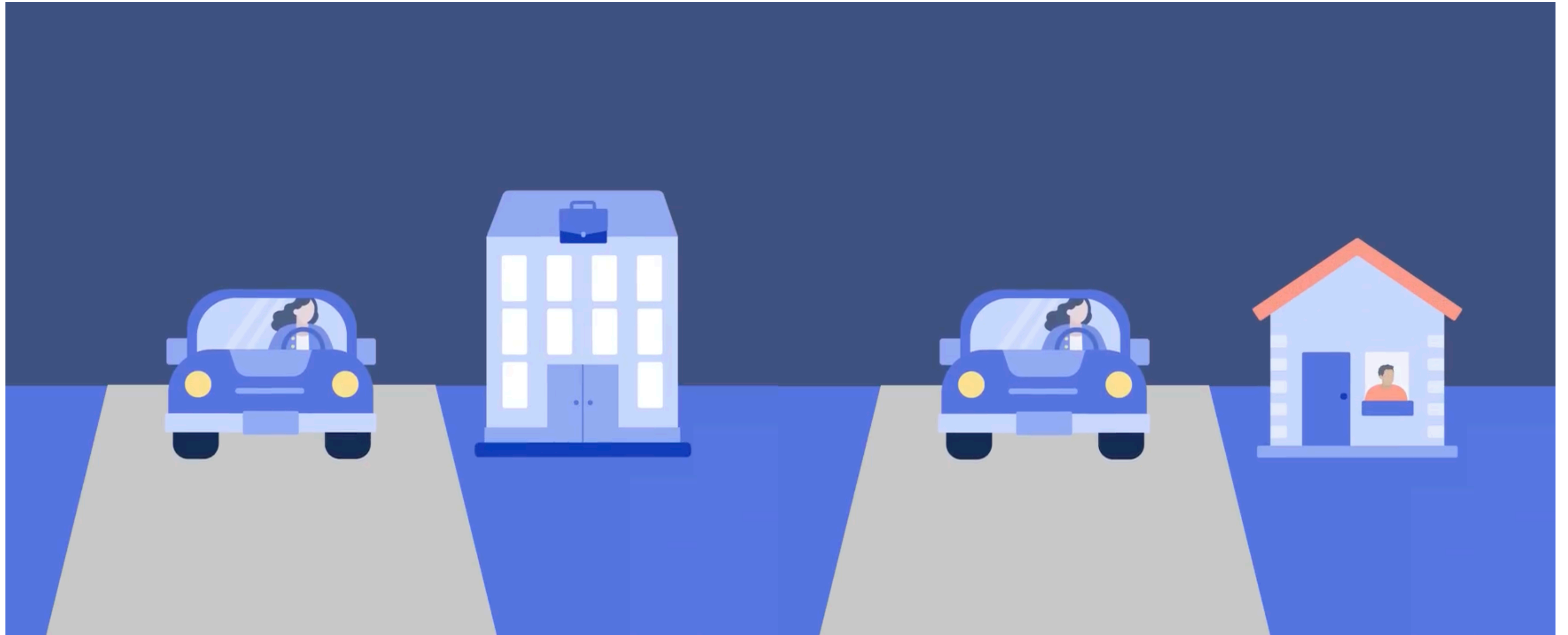
Objekt touhy a každodennost

Příklad: koupě auta

Využití: cesta do práce / návštěva přátel

Potřebuji značkový vůz nebo ne?

1

Utrácejte peníze za zážitky místo za věci

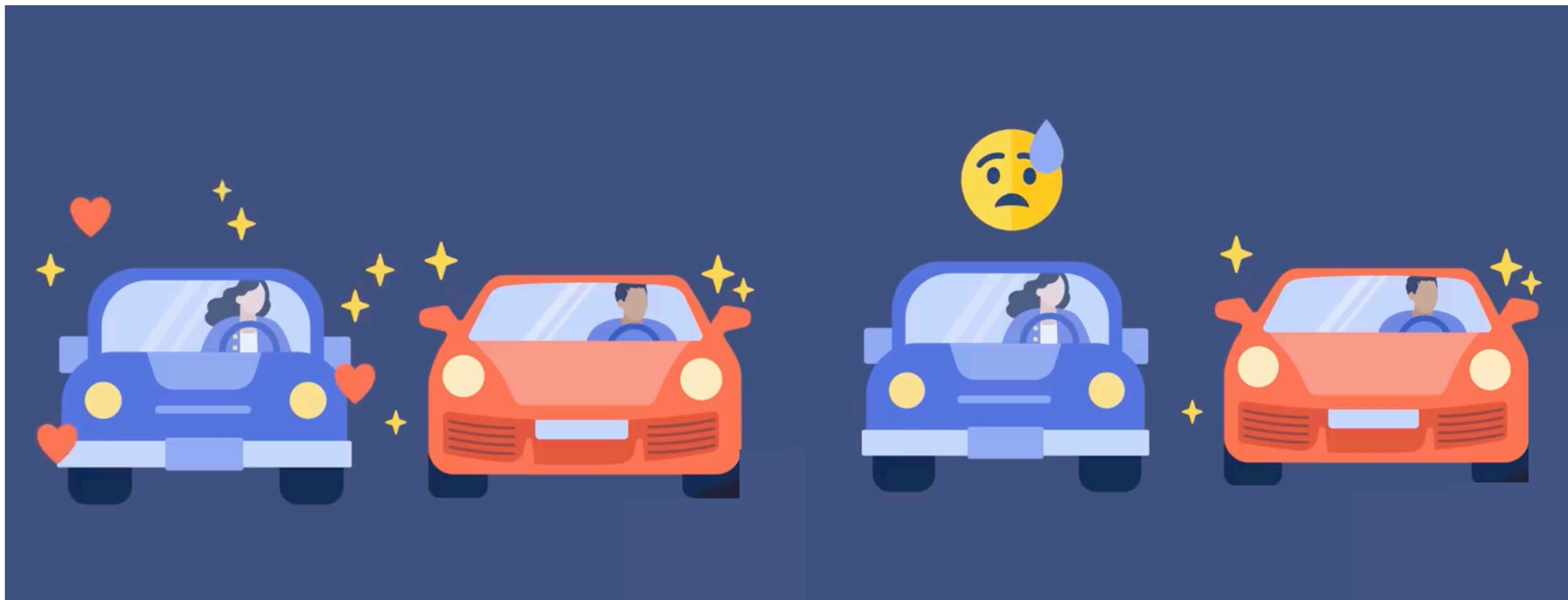
Na věci si rychle zvykneme

Zážitek si pamatujeme déle

Srovnání je zabiják štěstí

Srovnání zážitků je problematické
jsou individuální

Zážitky nás dělají šťastnými 3 různými způsoby

Očekávání

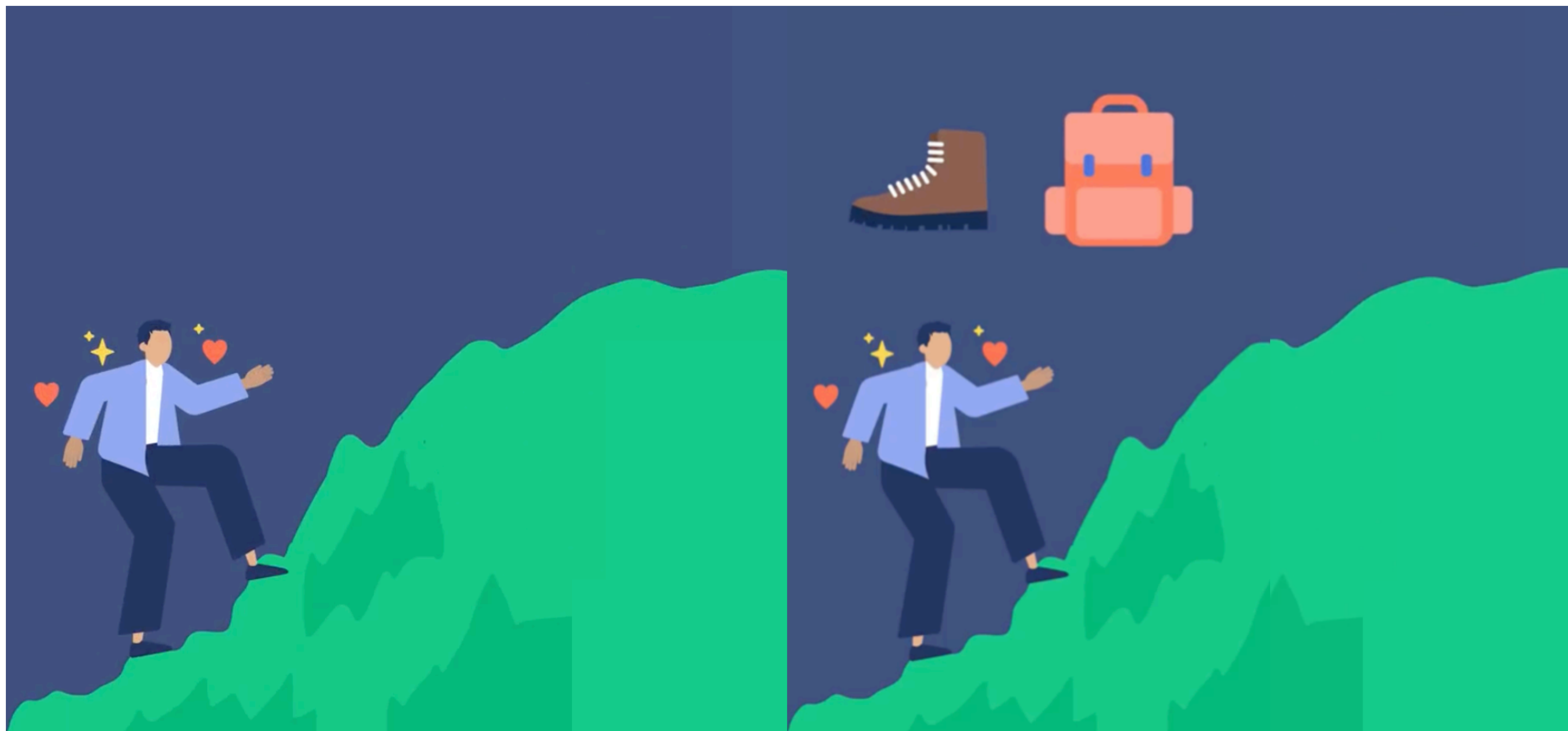
Zážitek

Vzpomínka

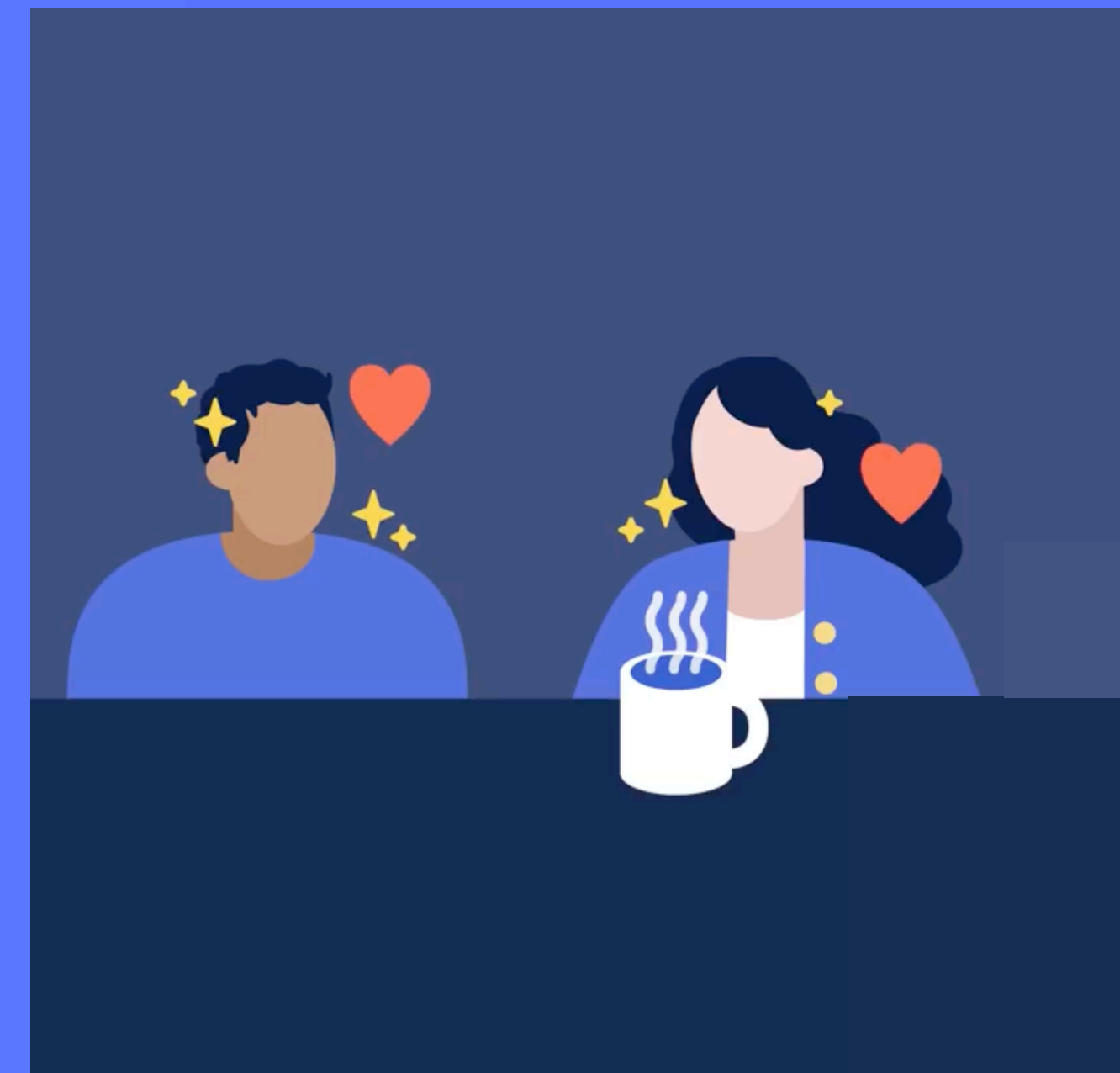
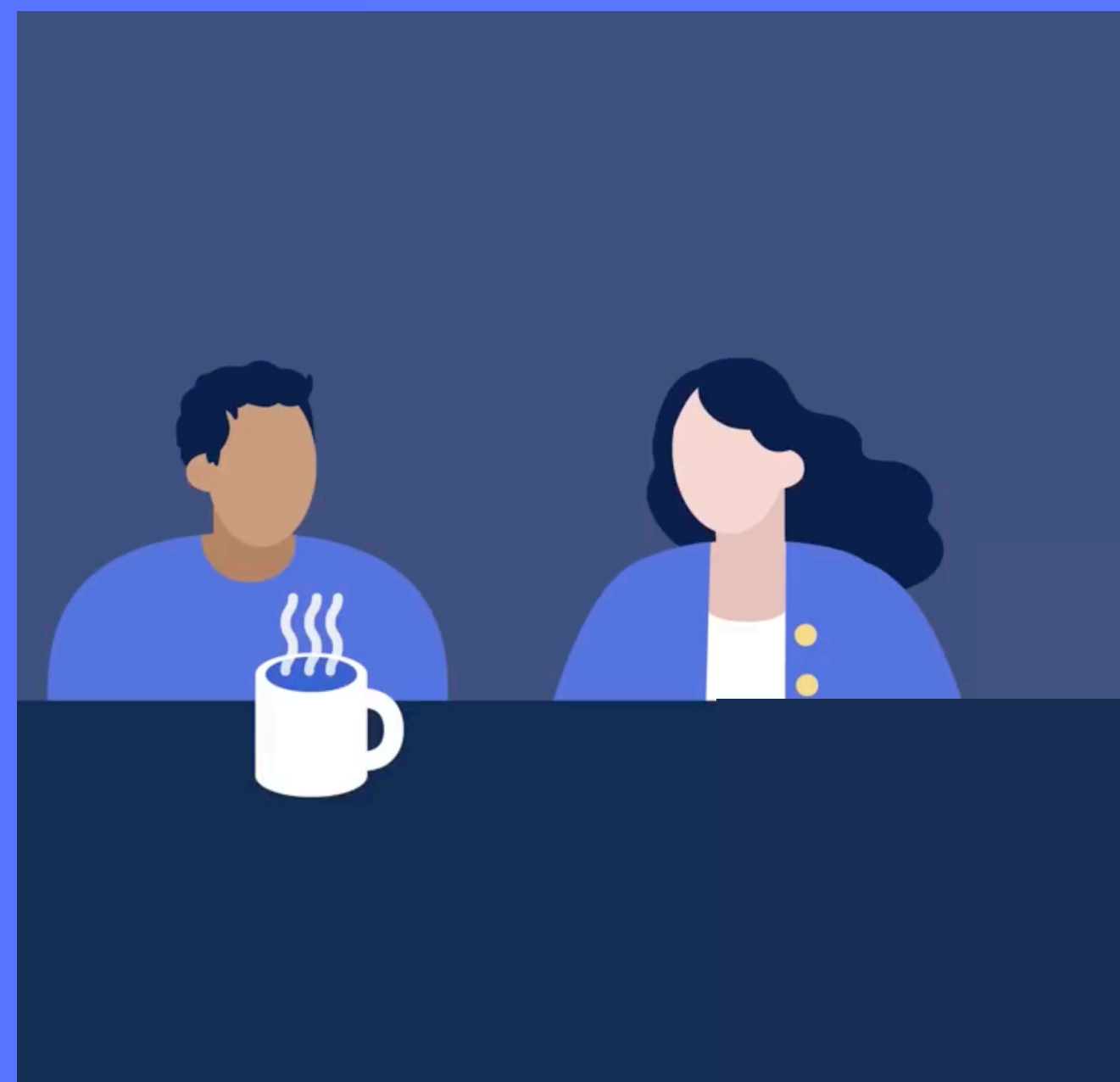
Investujte raději do zážitků než do věcí

Investice do věcí, které umožní zážitky

2

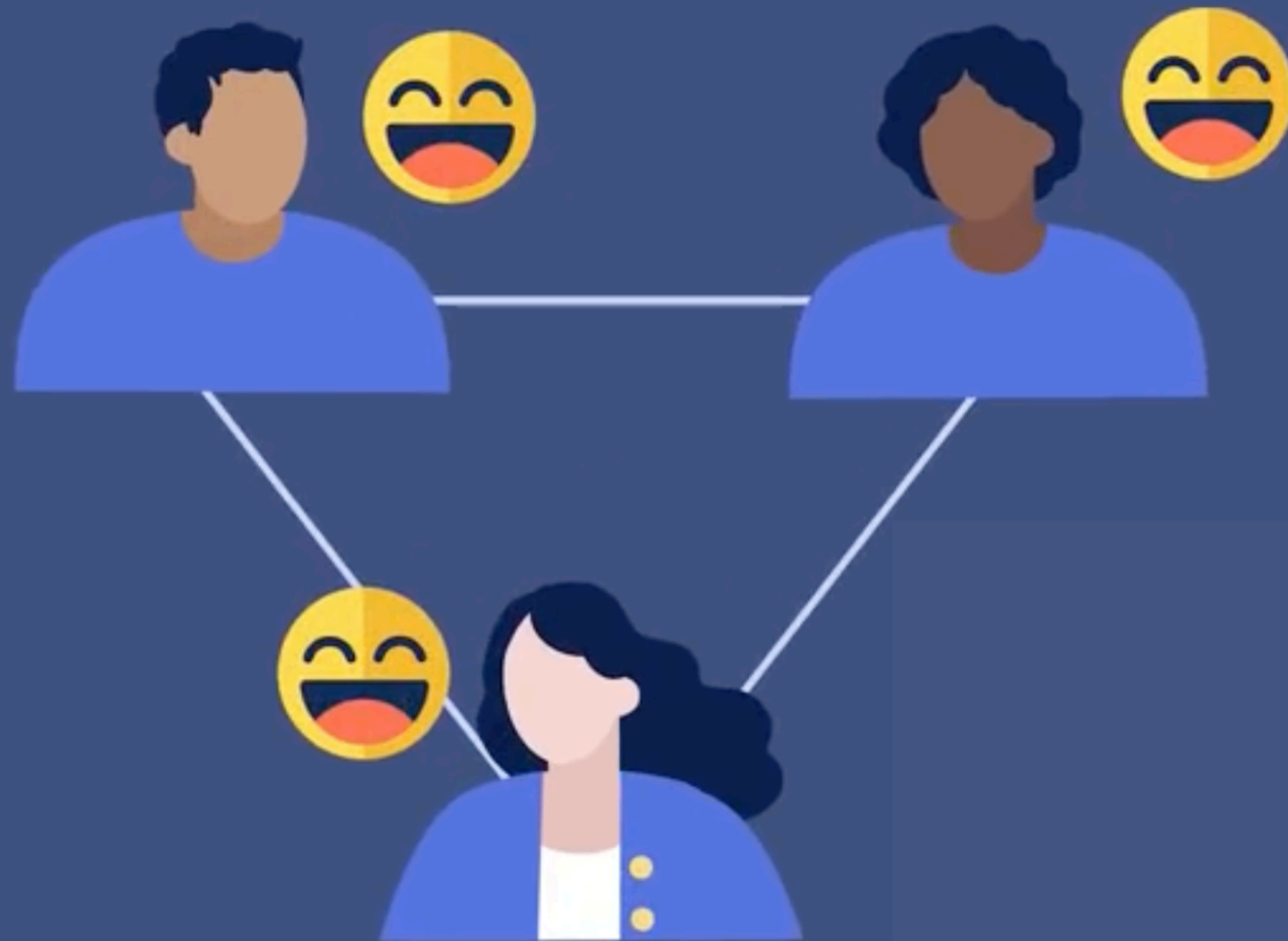
Utrácejte peníze za ostatní místo za sebe

Studie o štěstí

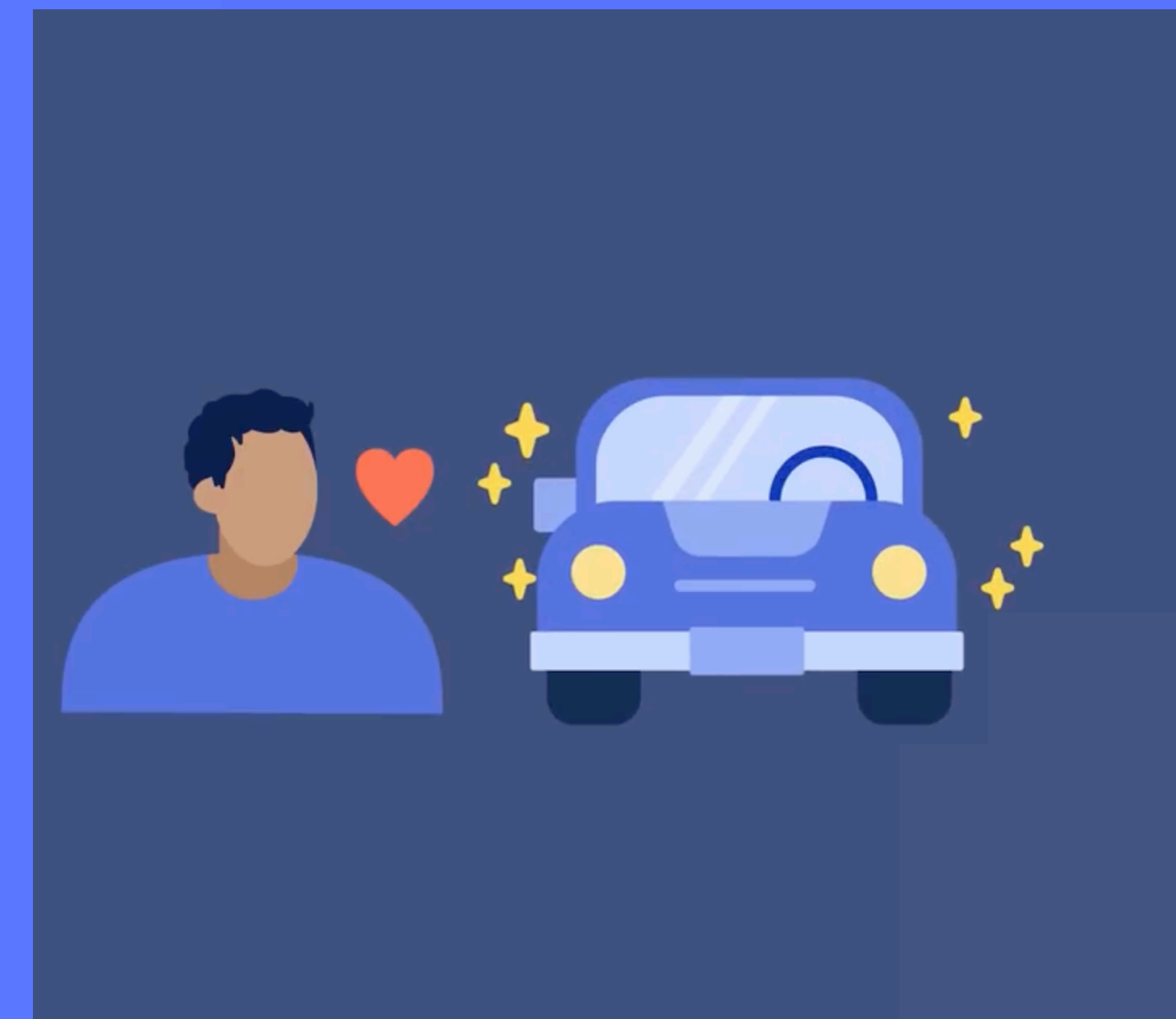
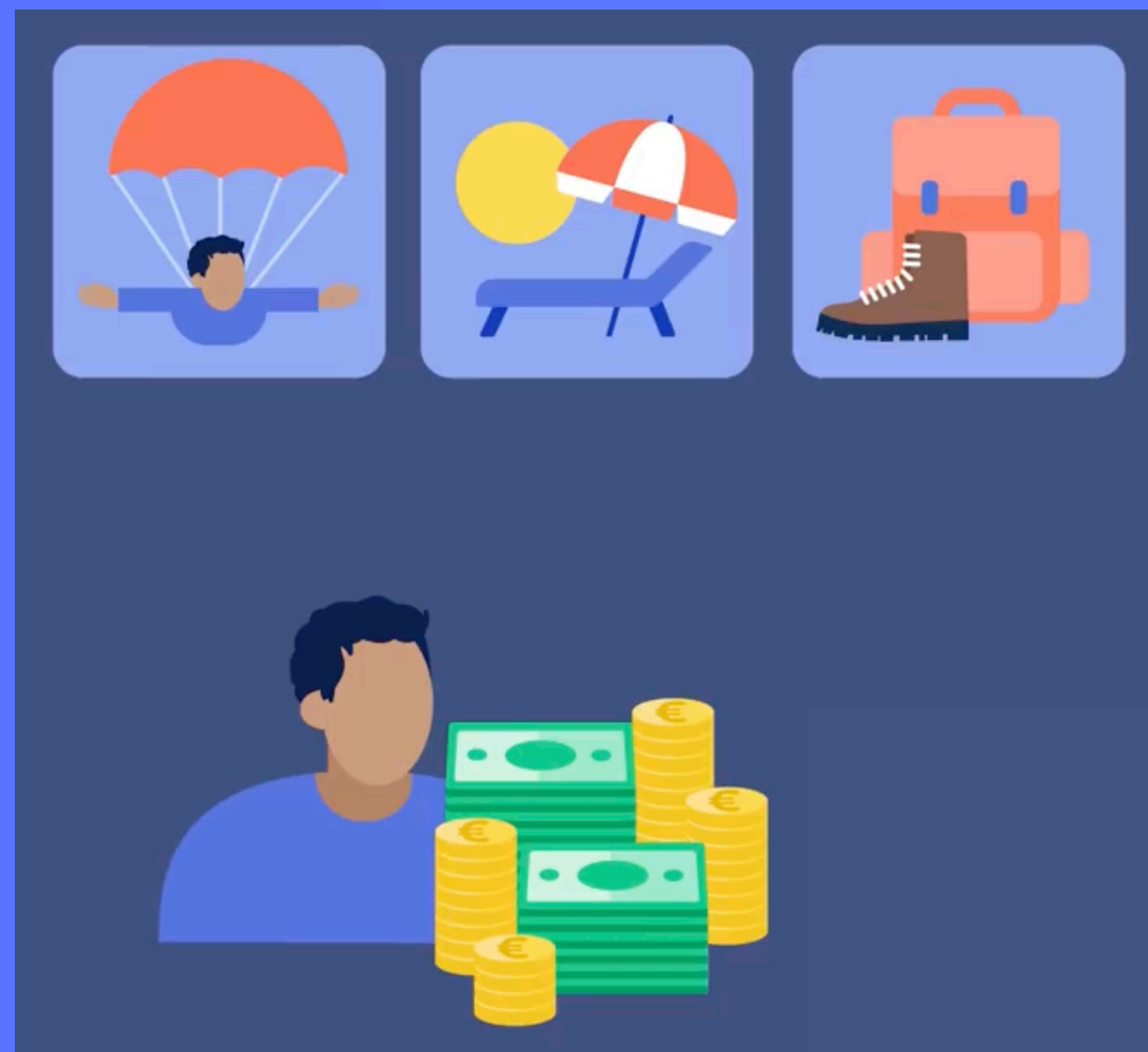
Very Happy People (2002)

Ed Diener

Martin Seligman

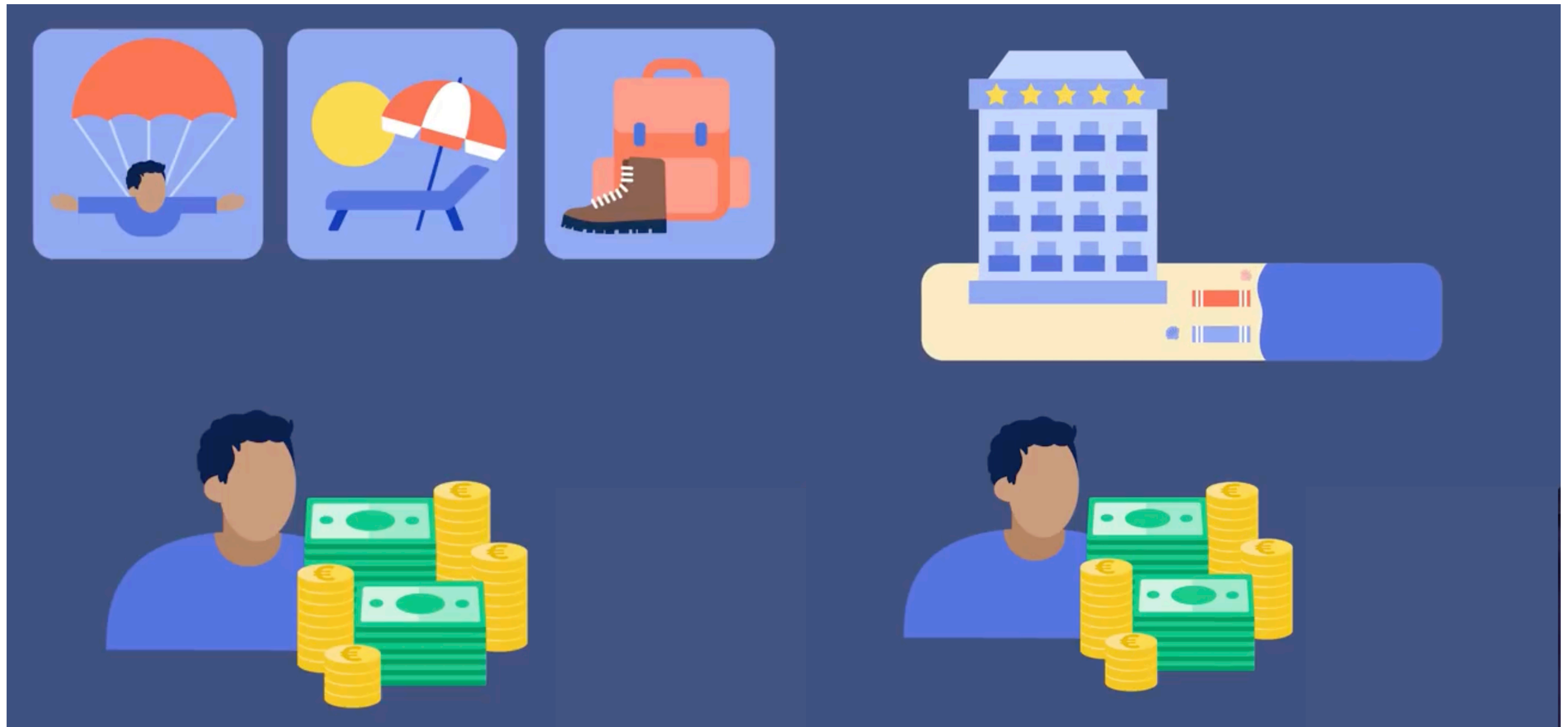

3

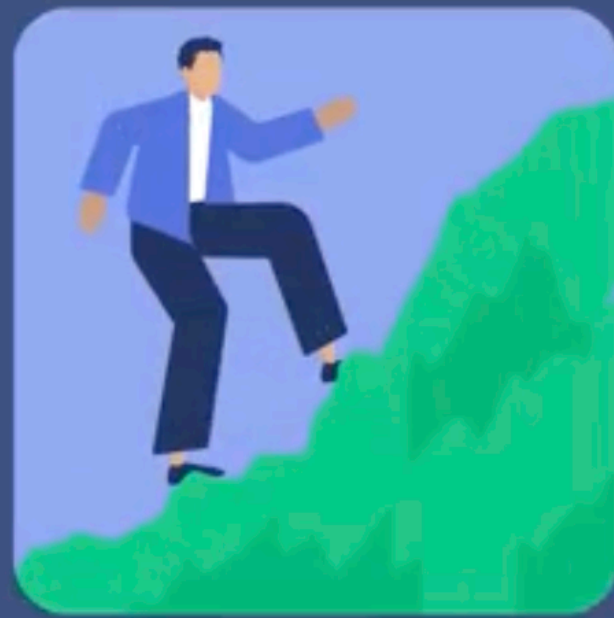
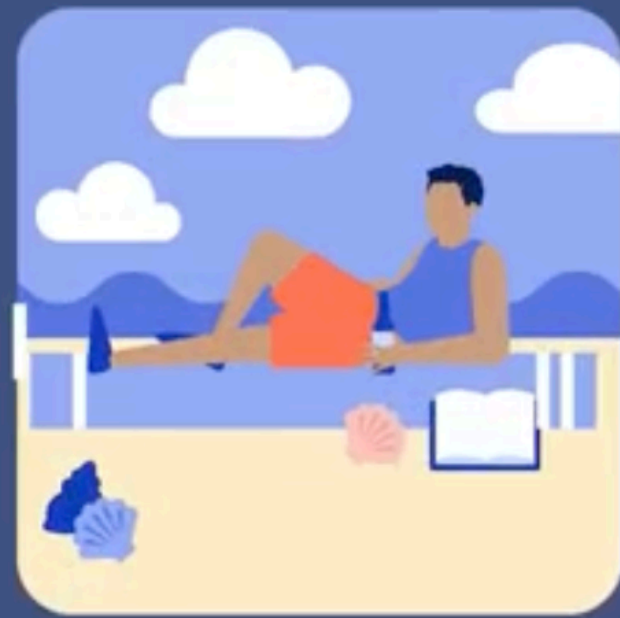
Raději mnoho malých věcí než pár velkých

Více menších zážitků než jeden velký

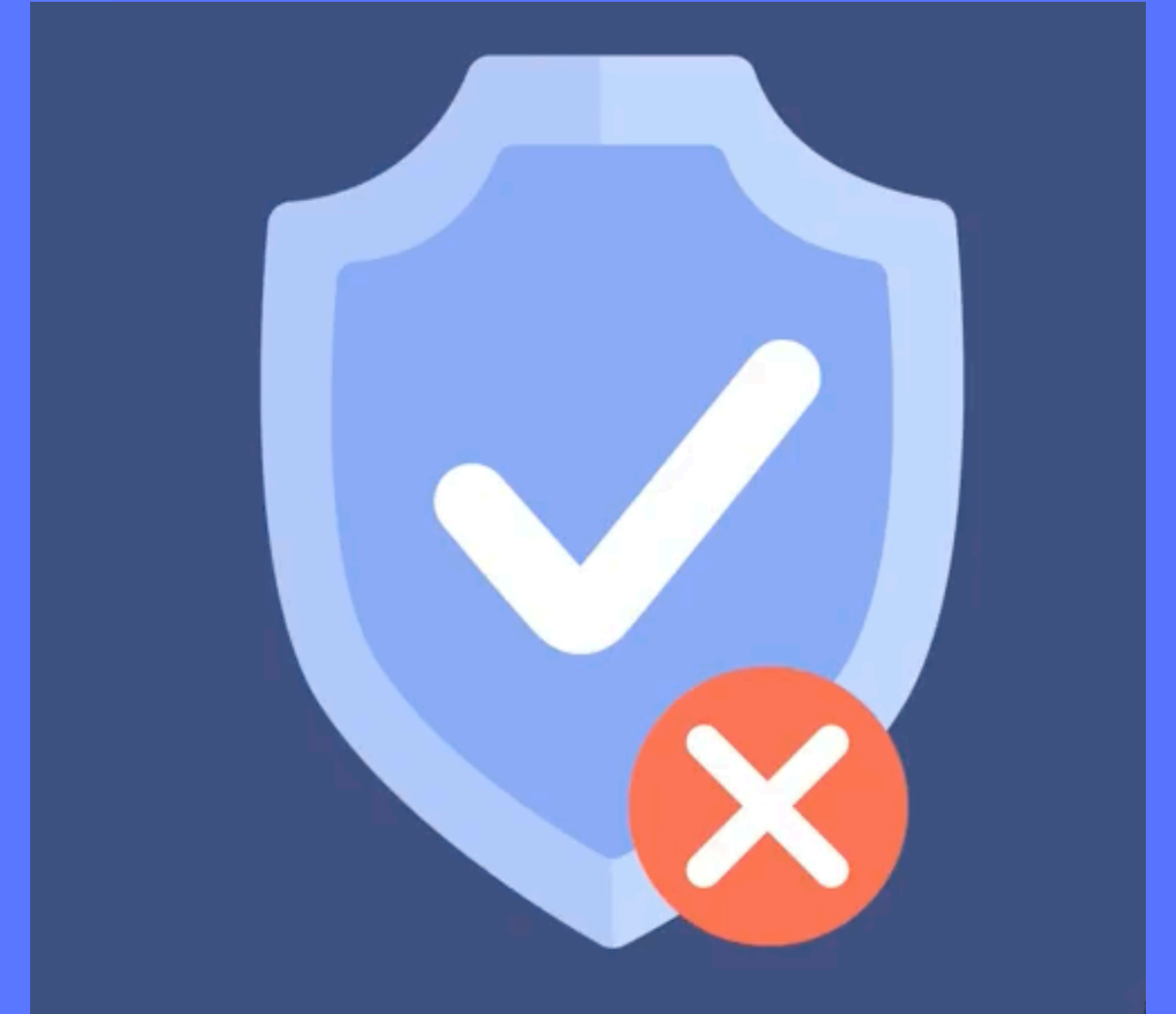
Happiness is the frequency, not the intensity

Studie 1991*

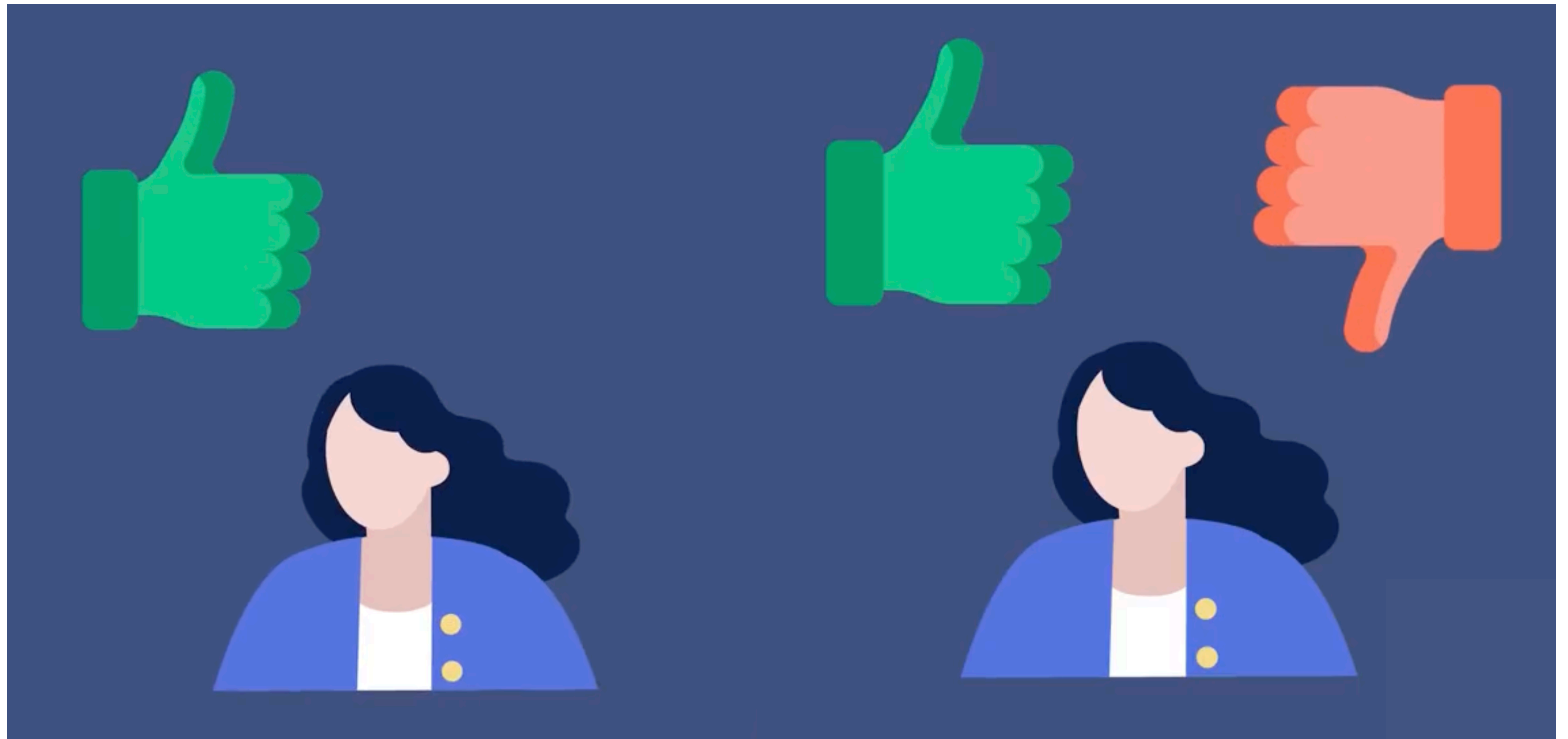
*Diener, E., Sandvik, E., & Pavot, W. (1991). Happiness is the frequency, not the intensity, of positive versus negative affect. In F. Strack, M. Argyle & N. Schwarz (Eds.), Subjective well-being: An interdisciplinary perspective (pp. 119-140). Oxford: Pergamon.

4

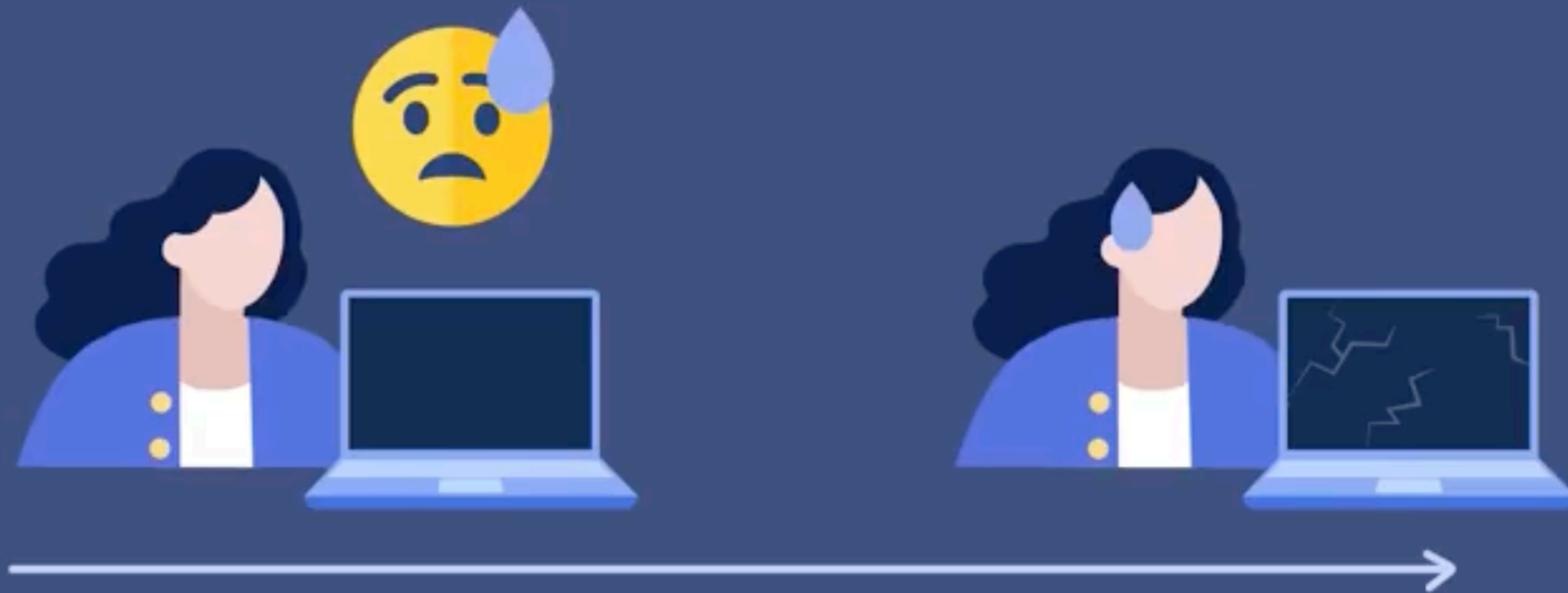
Kupte si méně jistoty

Adaptabilita na pozitivní i negativní události

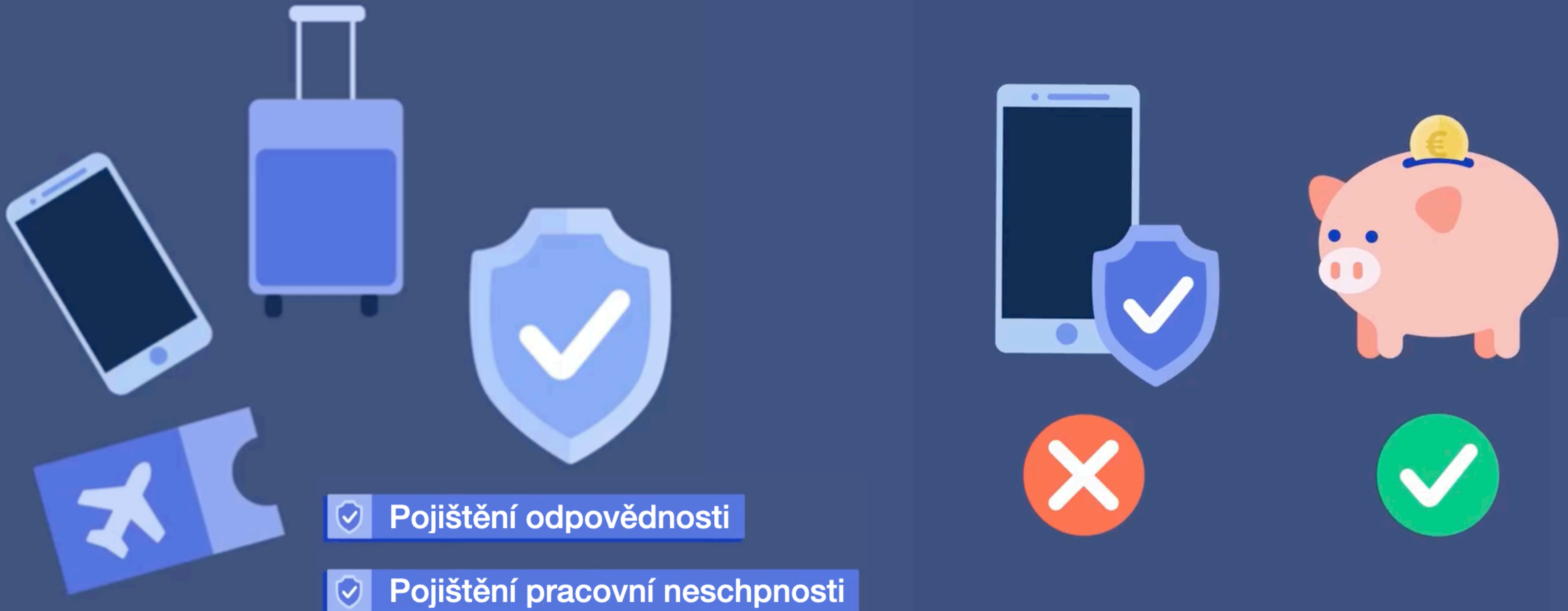
Studie: Velmi výrazně podceňujeme naši schopnost přizpůsobit se

Studie 1998*

*Gilbert, D. T., Piel, E. C., Wilson, T. D., Blumberg, S. J., & Wheatley, T. (1998).
Immune neglect: A source of durability bias in affective forecasting.
Journal of Personality and Social Psychology, 75, 617-638.

Existenční vs. luxusní rizika

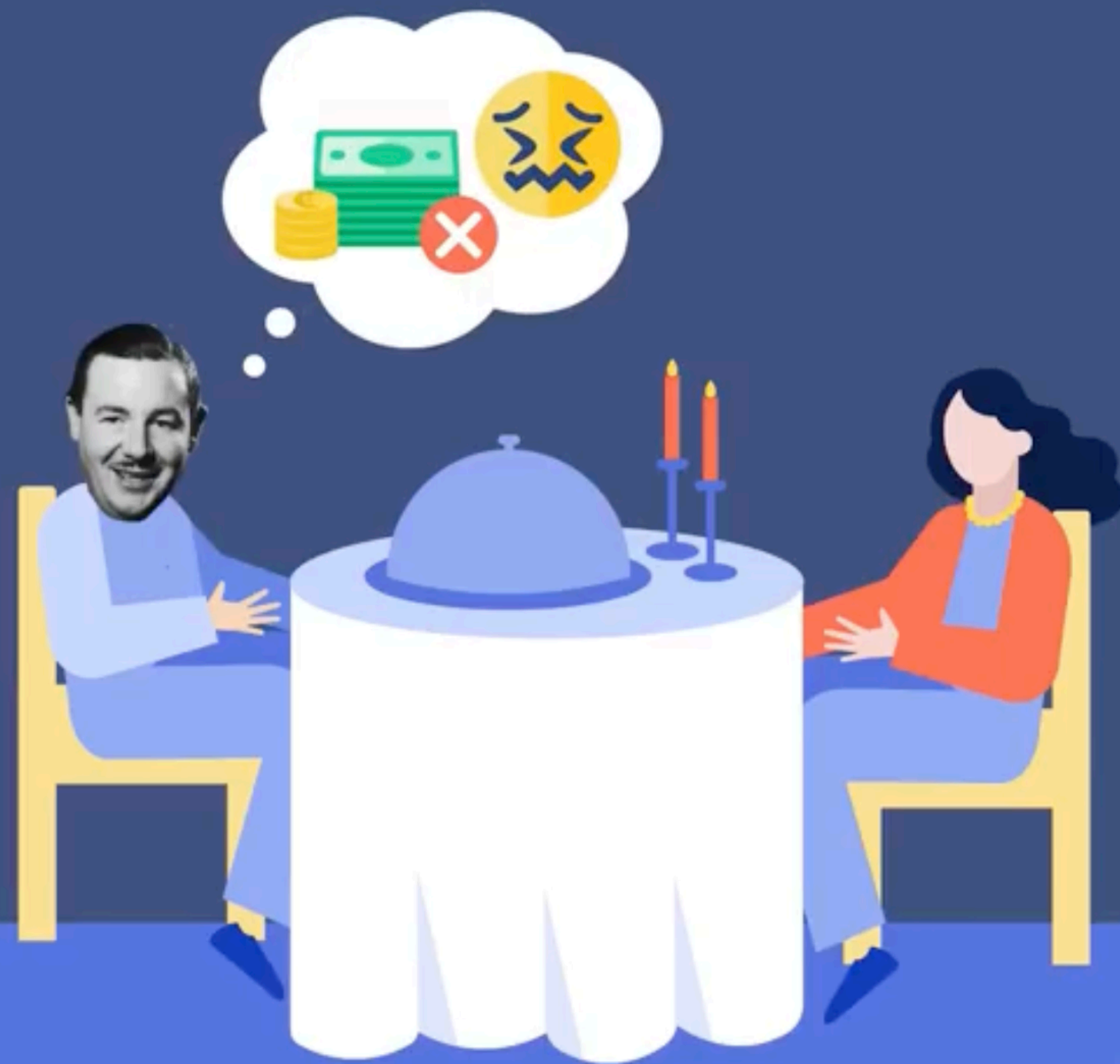
5

~~Kupte teď a zaplatte později~~

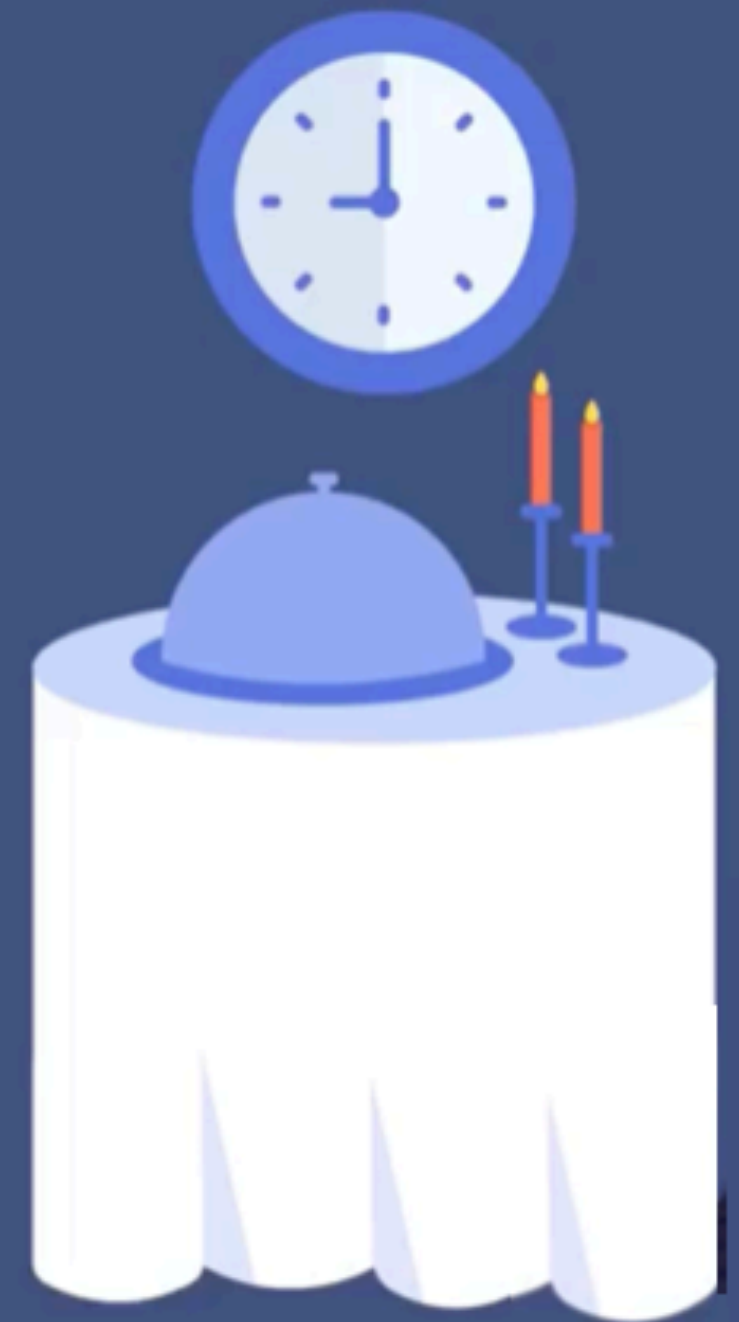
Zaplatte teď, spotřebujte později

První kreditní karta

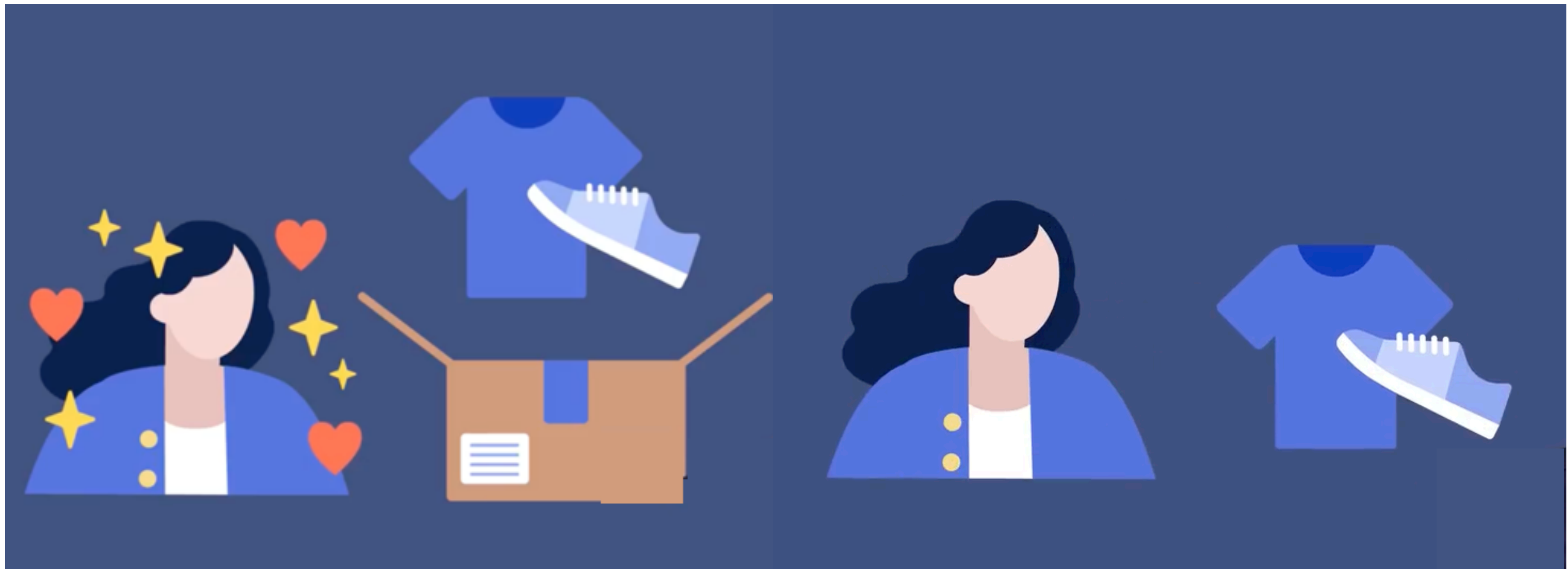
Buy now, pay later

Okamžitá vs. odložená spotřeba

Okamžité štěstí vs. všednost

Očekávání je zdarma

Očekávání

Zážitek

Očekávání Vzpomínka

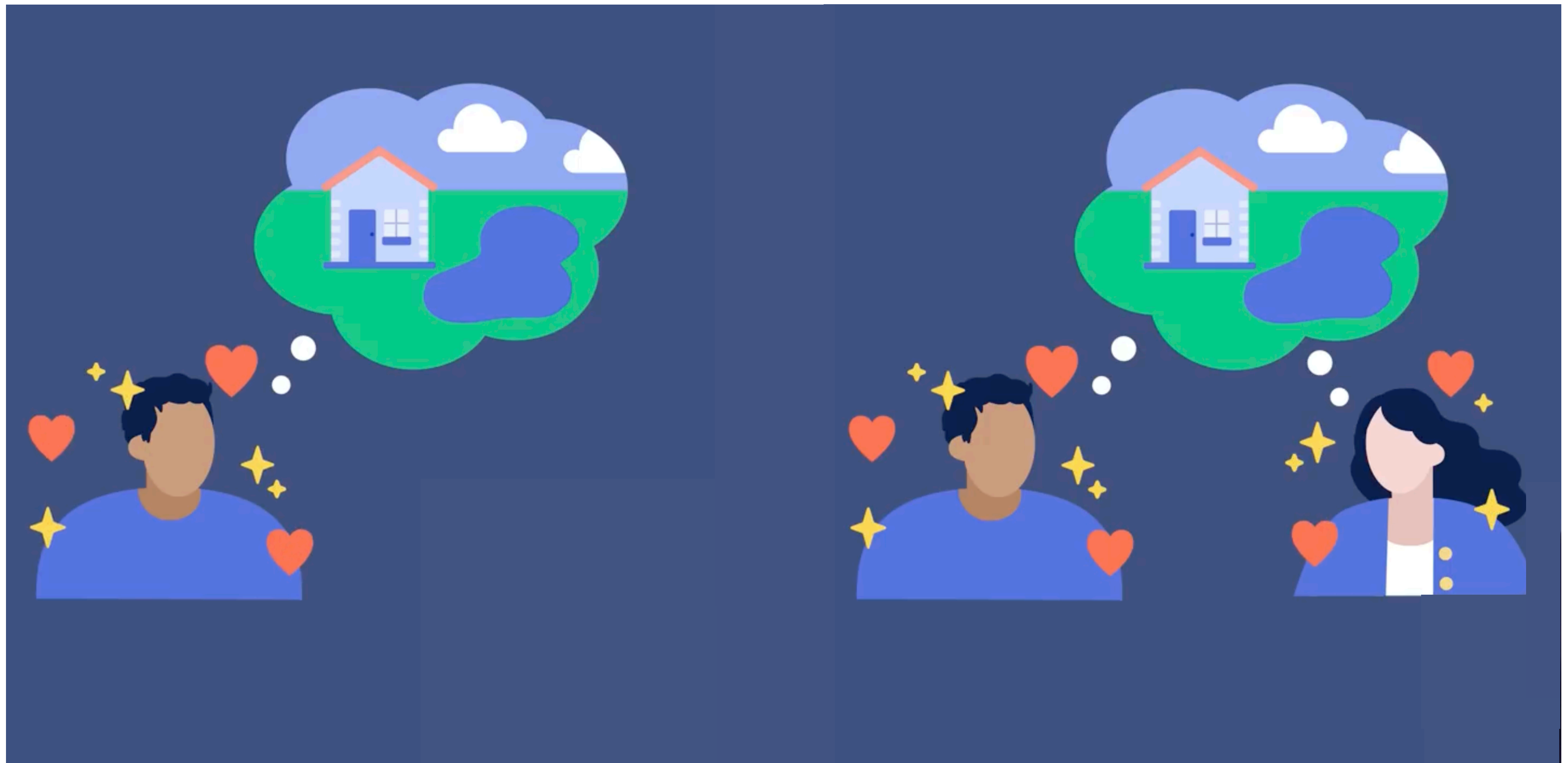

6

Myslete na věci, na které (běžně) nemyslíte

Máte velký sen

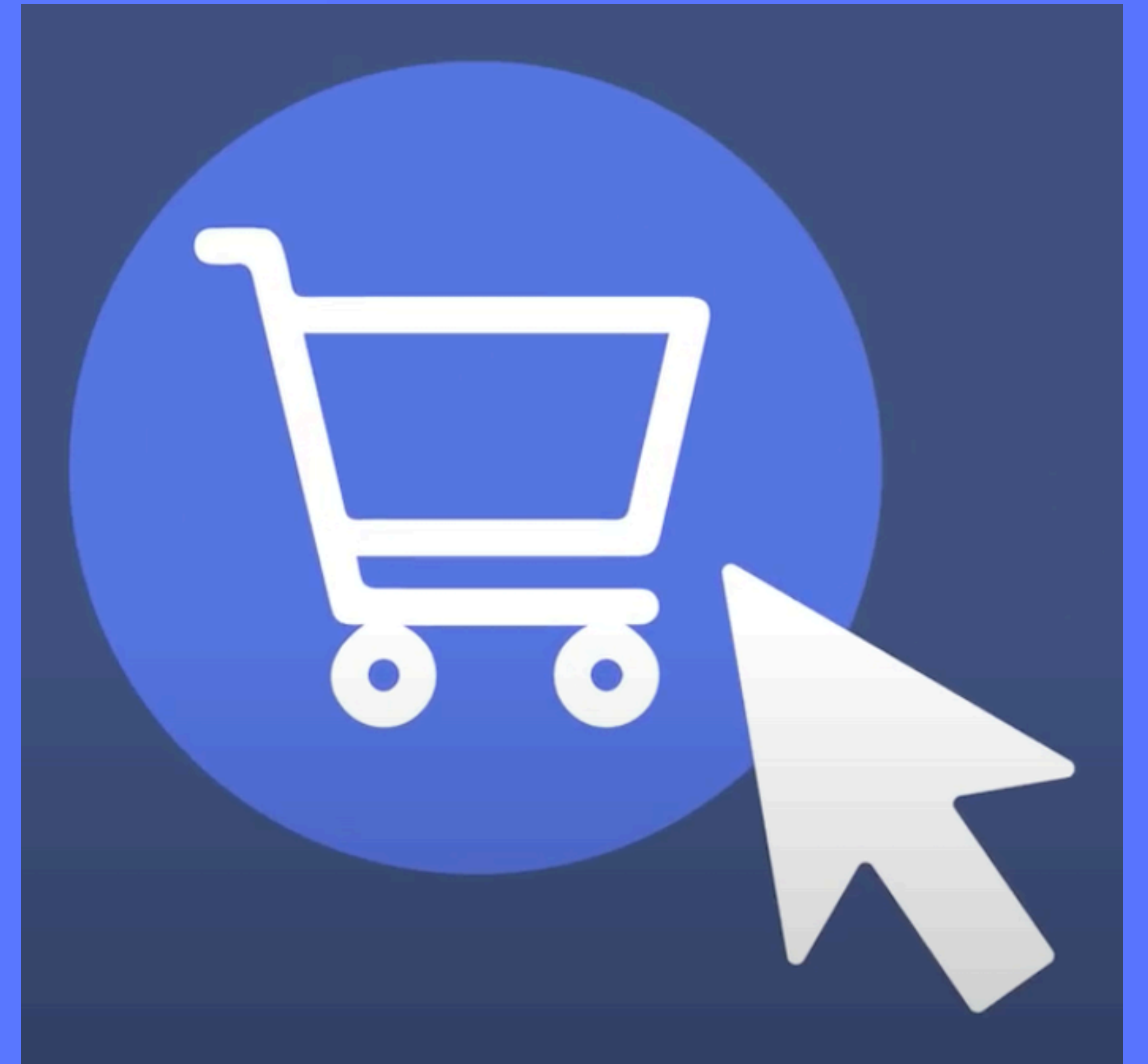
Představa vs. realita

Eliminace možných problémů

7

Méně porovnávejte při nakupování

Cenové srovnání je oblíbené

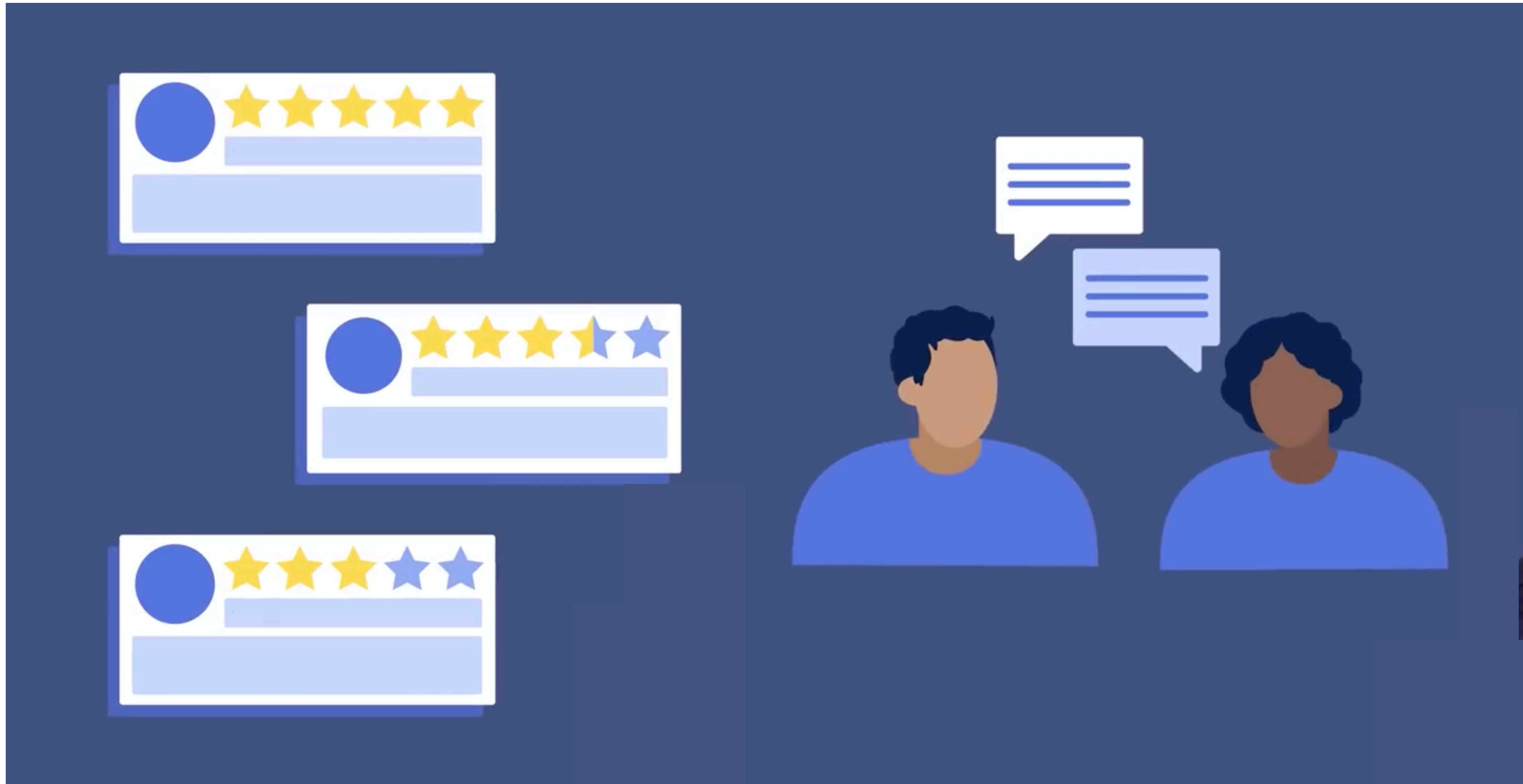

- Kritéria spokojenosti s vybraným produktem jsou často jiná než cena.
- To může vést k tomu, že při výběru použijete špatná kritéria, která povedou ke špatným rozhodnutím.
- U mnoho produktů si po čase nevybavujeme cenu, ale vzpomeneme si na důvody, proč jsme produkt koupili.

Řid'te se většinou a ne svoji hlavou

Internetové recenze / Zkušenosti známých

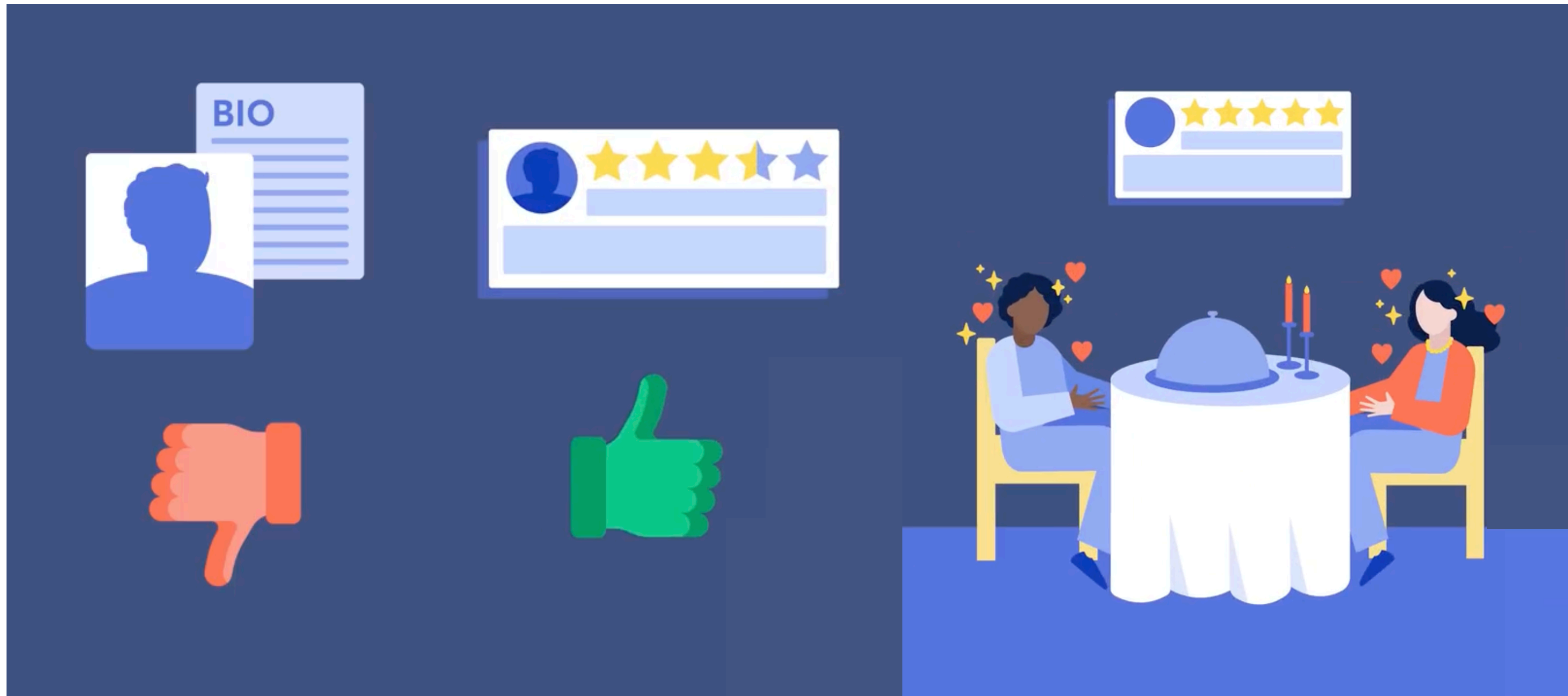
Studie chování: Dating

studie 2008*

*Gilbert, D. T., Killingsworth, M. A., Eyre, R. N., & Wilson, T. D. (2009). The surprising power of neighborly advice. *Science*, 323, 1617-1619.

Foto+CV bylo horší než recenze

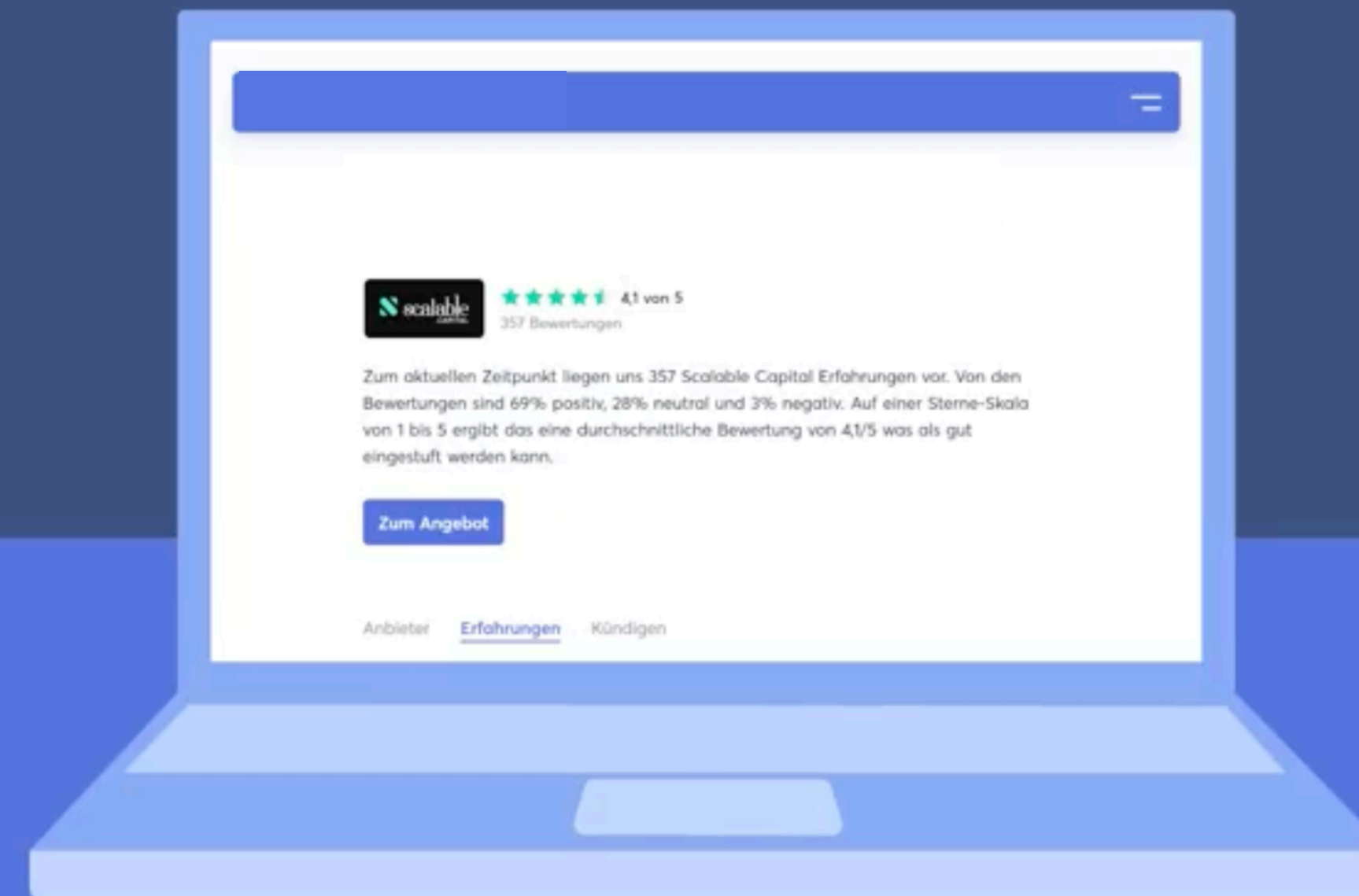
Finanční recenze

Přesnost předpovědi

+ 50%

8.000+ Reviews

Více peněz uspokojí více potřeb

Ne vždy to vede ke štěstí

Současná realita

Czech Republic

ZÁPAD

Individualismus

Kolektivismus

VÝCHOD

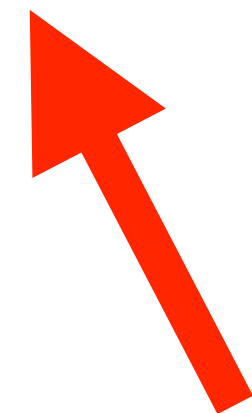

I. Zaměření systému

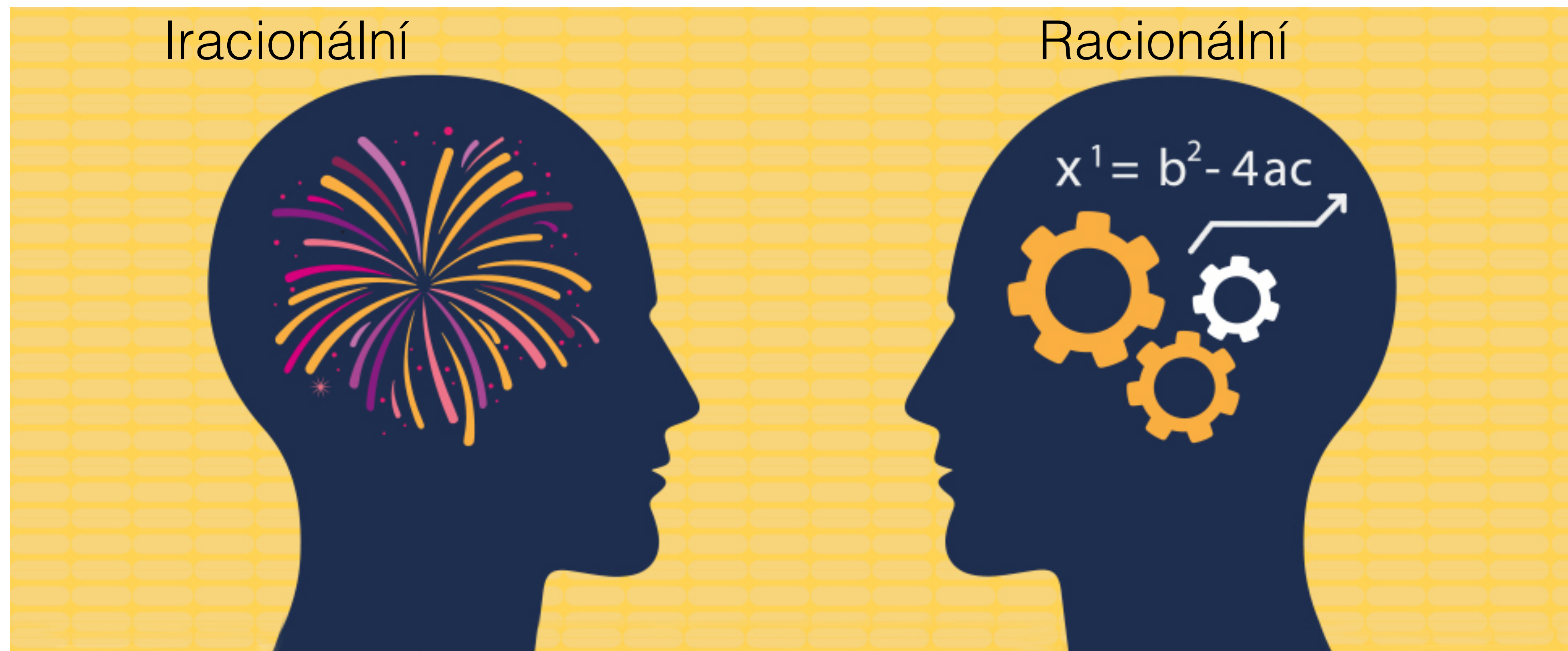
Statické

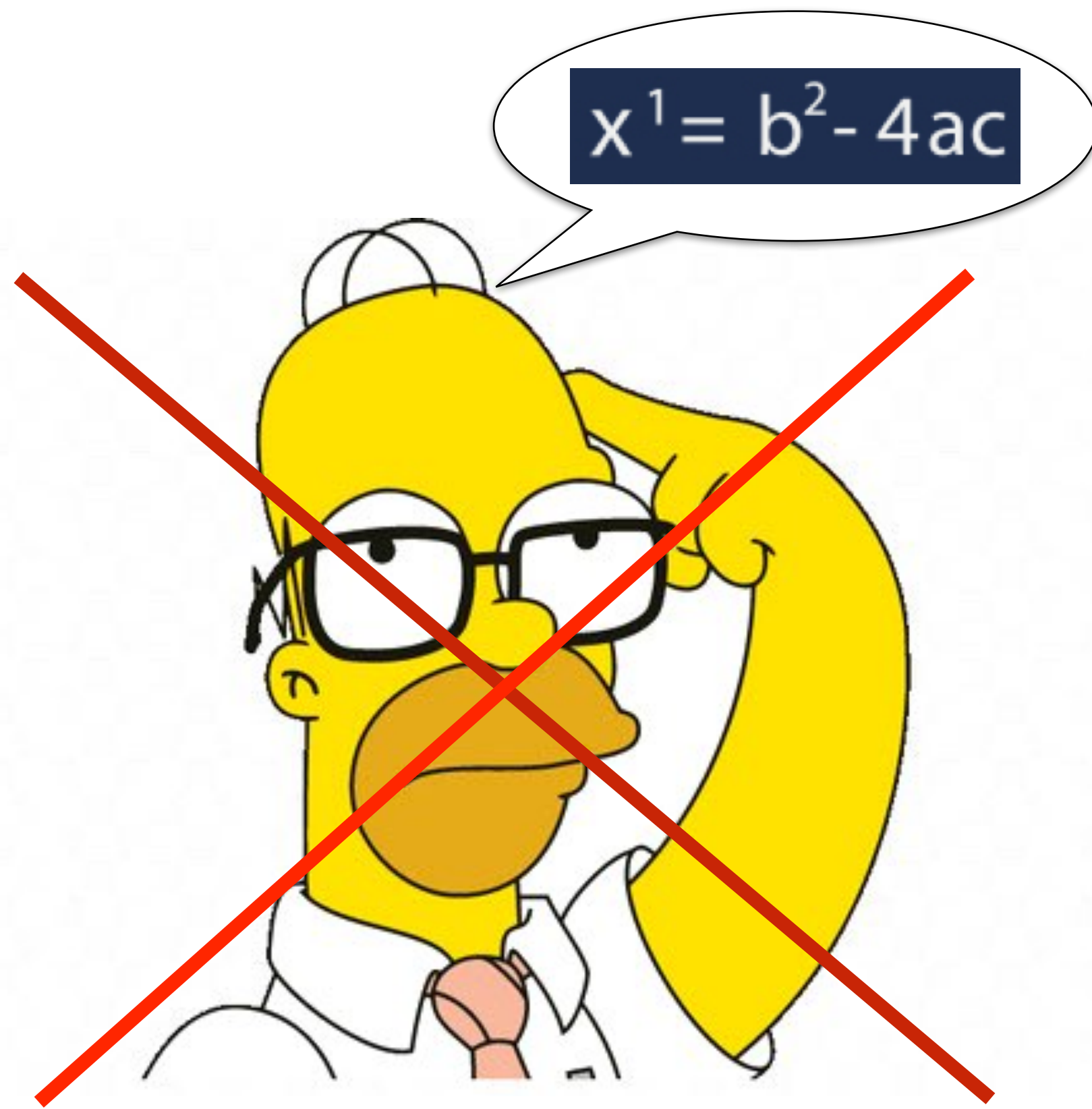
Dynamické

II. Prostředí je nastaveno staticky
neodráží dynamické změny

III. Preferujeme racionální chování

ALE: pro **realitu** je typické chování **iracionální** - s chybami

Dílčí závěry

Společensko-výchovný systém neodráží realitu:

- je zaměřen na **kolektivismus**
 - znevýhodňuje individualismus
- nastavené prostředí je **statické**
 - neodráží dynamické změny
- předpokládá **racionálně** se chovající lidi
 - realita je iracionální

Shrnutí

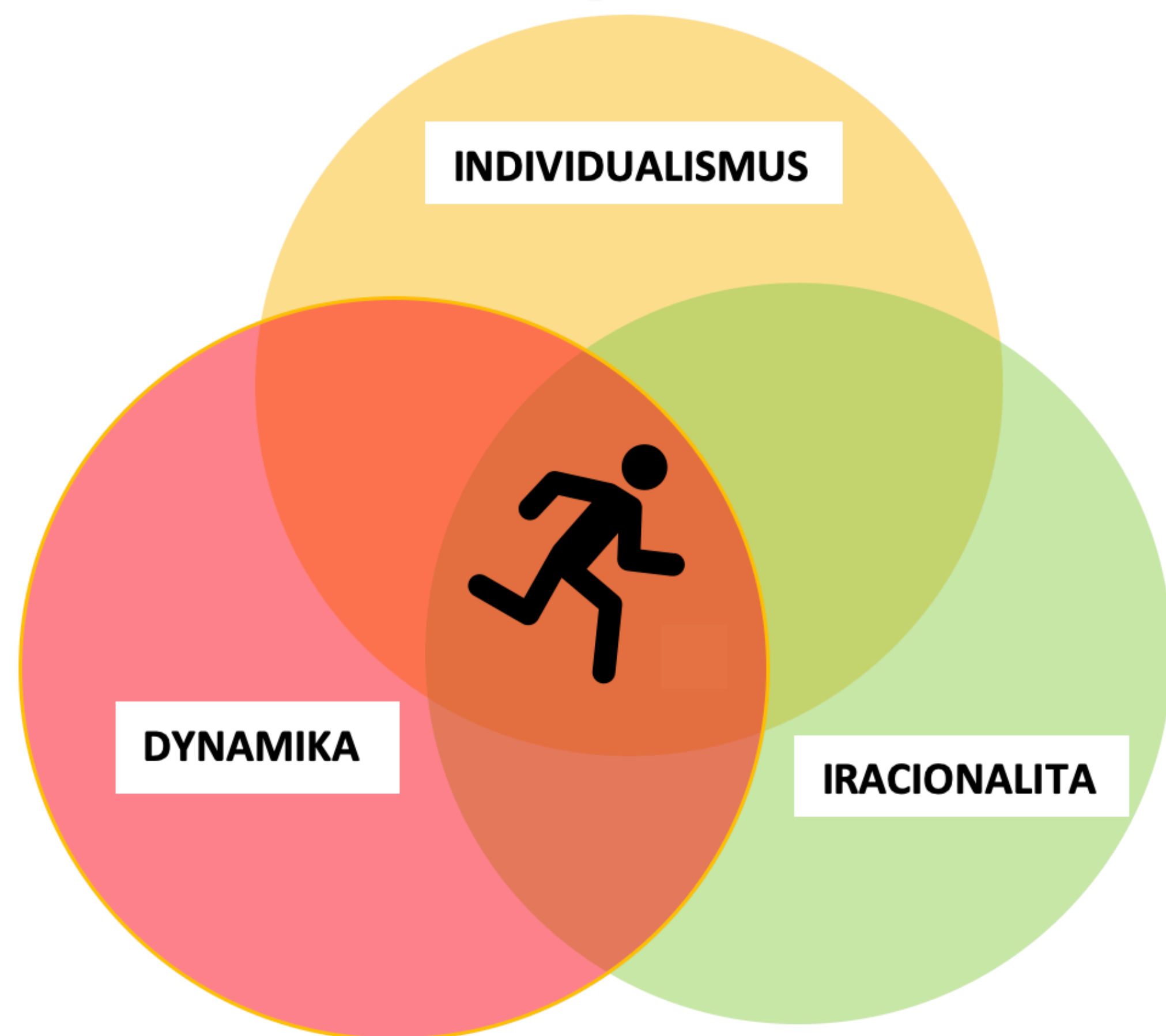
System: **INDIVIDUALISMUS**

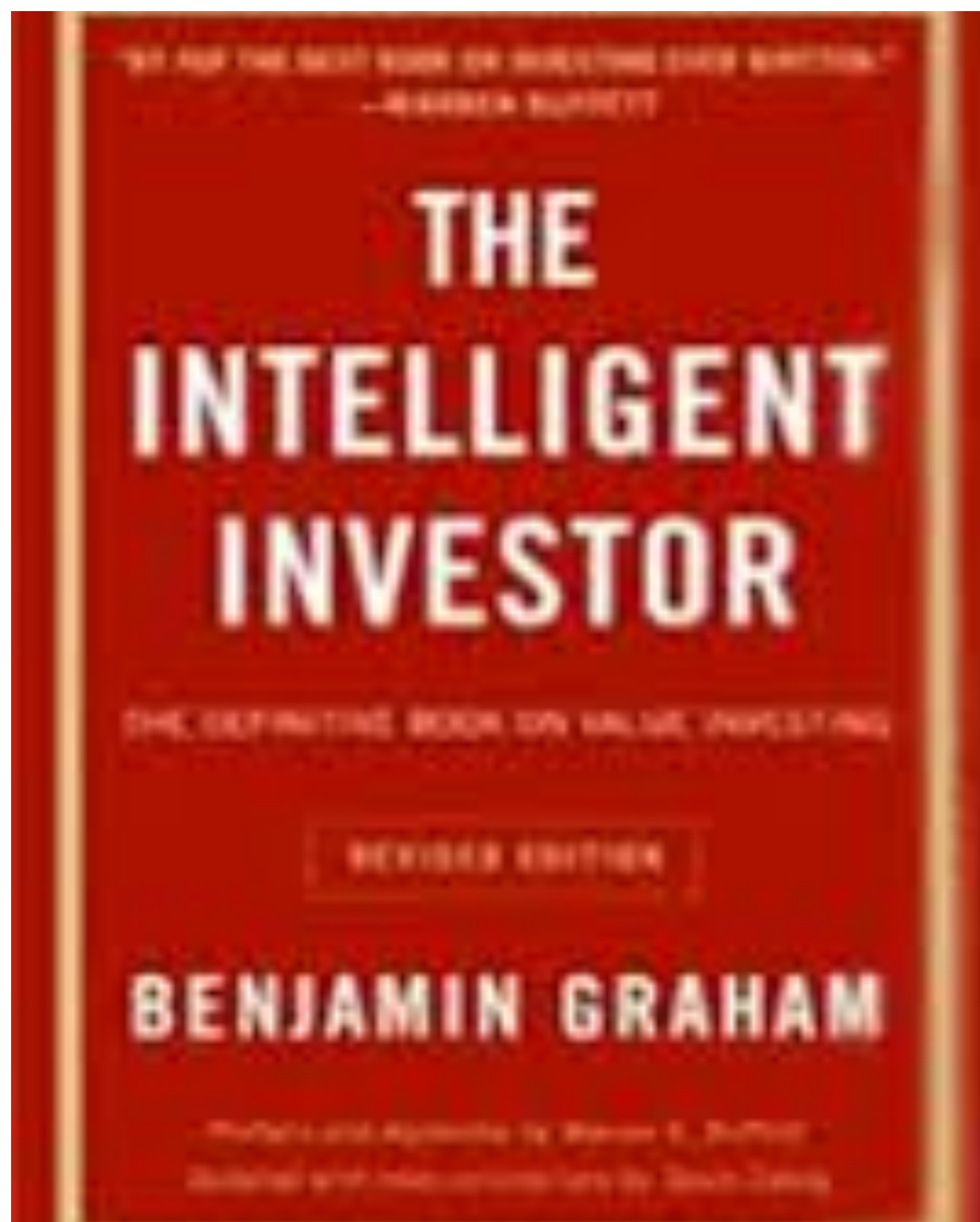
Prostředí: **DYNAMICKÉ**

Chování: **IRACIONÁLNÍ**

Investorská (lidská) **individualita**

Cíl: umí se adaptovat v **iracionálním prostředí**,
které podléhá **dynamickým změnám**

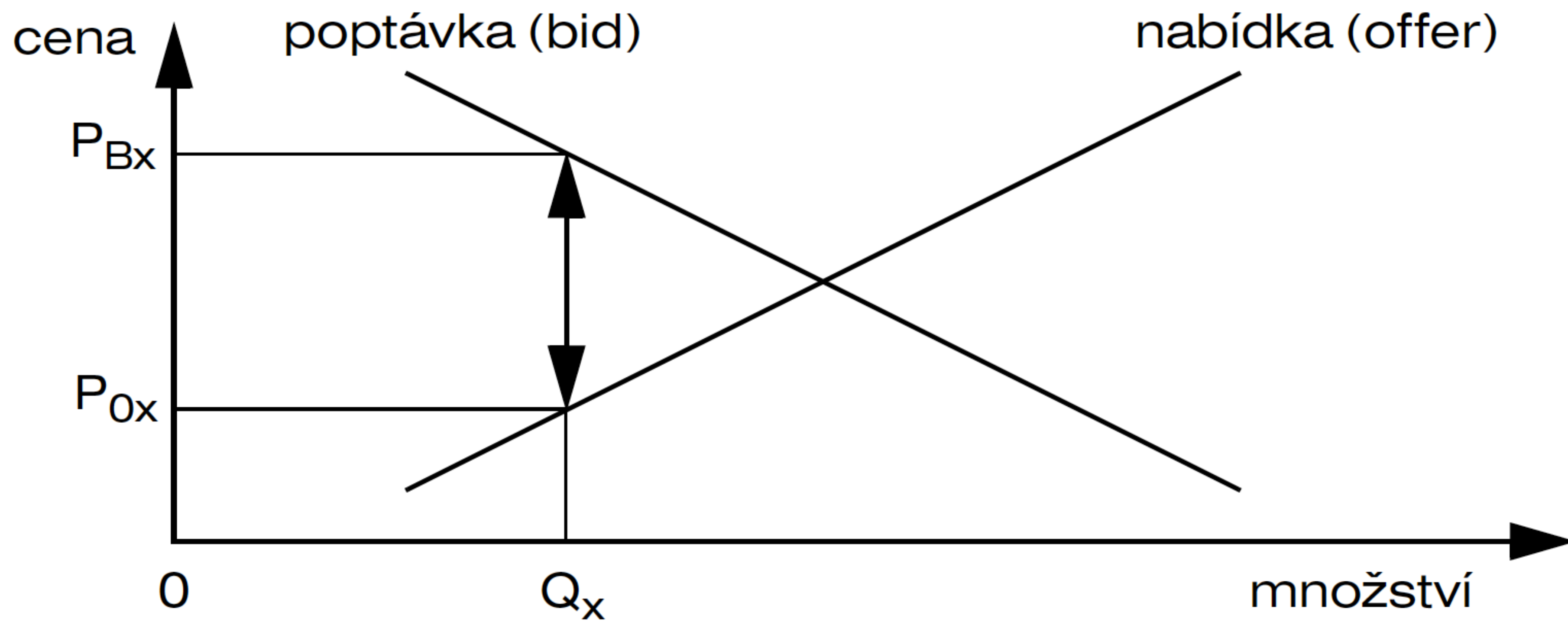
Mr. Market maniodepresevní
euforicky-optimistický / panicko-depresivní

Mr. Market

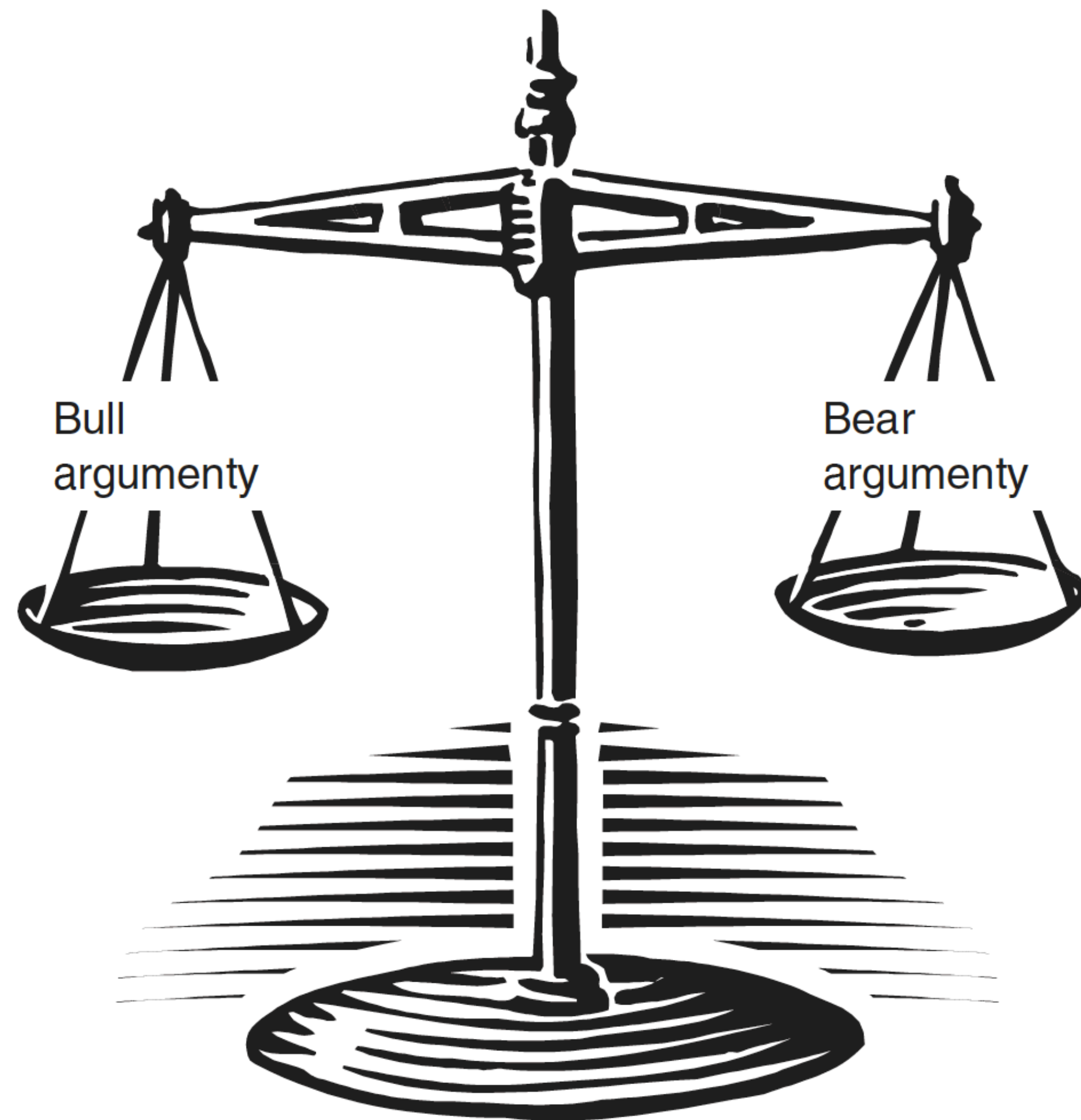
- Mr. Markt denně vykřikuje nové ceny, za které je ochoten nakoupit nebo prodat.
- Jako investor nemusíte jeho nabídky akceptovat.
- Můžete klidně počkat až křik utichne a vyčkat až vám Mr. Market udělá tak dobrou nabídku, že by bylo hloupé ji odmítnout.
- Kvalitní akcii, že extrémně nízkou cenu.
- Během burzovní paniky, můžete klidně ignorovat 99% všeho co Mr. Market křičí.

Bohužel mnoho investorů nevnímá burzy jako iracionální maniodepresivní křiklouny, ale jako vyobrazení skutečnosti:
zaměřují cenu a hodnotu akcií ...
a spekulacemi ztratí svoje peníze.

Co je cena?

Rovnováha = největší nejistota

Za tržních podmínek
je cena aktiva právě
taková, při které je
maximální chaos !

„Trhy dokáží být iracionální déle, než Vy dokážete být solventní“
– J.M. Keynes

„Burza je místo, které odděluje hlupáky od jejich peněz“
– neznámý filozof

Děkuji za pozornost